ALEX. PROPERSILL
MARIA VETSERA
(Tragedia de la Mayerling)
Editura „iNTIM" Bucureşti

1.

Era zi de sărbătoare pentru Viena şi pentru întreaga monarhie austriacă, căci prinţul de coroană Rudolf, singurul fiu al împăratului Frantz Josef, şi moştenitorul tronului, îşi celebra căsătoria cu frumoasa prinţesă Ştefania, fiica lui Leopold al II-lea, regele Belgiei.

Arhiducele Rudolf, născut la 21 august 1858 la Laxenburg lîngă Viena, era unul din cei mai admiraţi şi iubiţi cavaleri de la Curtea Austriei, căci, înzestrat cu calităţi neobişnuite, ştiuse să cucerească inimile tuturor prin firea lui veselă şi prietenoasă. De o inteligenţă eu totul superioară, avea cunoştinţe vaste în toate domeniile ştiinţei şi ale artei, aşa că viitorul lui se arăta în lumina cea mai strălucită.

Avea un simţ al frumosului foarte dezvoltat şi o inimă înflăcărată, aşa că mai cu seamă femeile frumoase exercitau o putere de atracţie nespus de mare asupra lui.

Educaţia sa foarte severă la început, era menită să facă din el un demn moştenitor al tronului, dar tocmai din pricina severităţii se născu în sufletul său un dor nespus de mare de libertate. Lucrurile se schimbară însă în ziua cînd muri primul său şambelan şi educator şi cînd, după obiceiul ţării, avea dreptul să-şi aleagă singur pe succesorul acestuia.

Accuta sc întîmplă în ziua cînd Rudolf împlini Optsprezece ani şi el alese pe contele Marc Bombei Ies, un curtean elegant şi cu principii de viaţa cam uşoare, care îşi propuse ca singură ţinta să îndeplinească toate dorinţele augustului său elev.

Contele de Gondrecourt, fostul preceptor, stricasa foarte mult cu severitatea sa puritană.

In clipa cînd Rudolf îşi dădu seama că succesorul contelui de Gondrecourt era un om versat în toate şiretlicurile diplomaţiei amoroase, firea înfocată a tînărului prinţ, înfrînată vreme îndelungată, izbucni cu toată puterea şi el se aruncă în viitoarea vieţii, gustînd toate plăcerile pe care uşor le putea avea ca moştenitor al coroanei imperiale. Oricine venea în contact cu dînsul, rămînea vrăjit de felul său da a fi, amabil şi prietenos, moştenit, de la mama Iul, frumoasa împărătească Elisabeta.

In timpul din urmă, însă, dorul de viaţă liberă îl făcu să întreacă măsura cuvenită pentru un moştenitor al tronului, în aventurile şi isprăvile lui, aşa că spre a-1 potoli, împăratul se hotărî să-1 însoare.

La început, Frante Josef, care nici el nu era prea sever în materie de dragoste, închisese ochii spunind că tinerețea trebuie să petreacă ; dar cînd iubirile fiului său începură să aibă un răsunet prea mare, de multe ori avură loc discuții aprinse între tată şl fiu, care se sfîrşeau întotdeauna cu făgăduiala din partea prințului că în viitor nu va mai face nimia ce ar putea să supere pe augustul său părinte.

Cum însă aceste promisiuni rămîneau îndeobşte neîmplinite, împăratul Frante Josef se văzu nevoii să ia măsuri mai energice.

Arhiducele fu trimis la toate Curțile europene spre a-şi alege o soție, dar, nici una din prințesele pe care le văzu nu-i plăcu, căci prin aventurile lui cu cele mai frumoase femei din Viena, îşi formase un gust cu totul special în materie de frumusețe feminină.

în cele din urmă, împăratul Frantz Josef îşi aduse aminte de prințesa Ştefania, a cărei soră mai mare era măritată cu prințul de Coburg, care trăia la curtea Austriei. Diplomații începură tratative secrete cu regele Belgiei şi de astă dată avură succes.

Prințesa Ştefania împlinise abia şaisprezece ani, i a zveltă şi grațioasă, avea părul blond şi ochii

iştri şi era de o frumusețe răpitoare ; părea să

insă, o fire mîndră şi rece.

Această floare îmbobocită îi plăcu prințului Rudolf. El o ceru în căsătorie, şi fu acceptat bucuros

regele Belgiei şi de tînăra prințesă.

Logodna avu loc la Bruxelles, cu un fast nemai-pi menit. La 6 mai 1881 avu loc intrarea tinerei p irechi în Viena, la 8 mai a aceluiaşi an se dădu o

bare măreață în Prater — frumosul parc popular i Vienei, — iar la 10 mai se celebră cununia arhi-i : elui Rudolf cu prințesa Ştefania, în prezența membrilor familiilor domnitoare austriece şi belgiene.

Bucuria fu nespus de mare în sinul întregului i şi în ziua aceea nimeni n-ar fi putut prevesti ascundea viitorul pentru prințul de coroană atît de iubit de toată lumea.

Marile şi strălucitele serbări de nuntă luaseră ii, familia regală belgiană plecase, şi tînăra pereche se retrase la castelul Laxenburg, spre a-şi ; itrece acolo luna de miere.

i singurătatea tainică a parcului îneîntător, Rudolf păru să uite trecutul şi dragostele sale de odi ară şi nimic nu tulbură liniştea celor doi soți. Din vremea aceea există scrisori autentice, care 'Iau dovadă de buna înțelegere care domnea între tinerii căsătoriți. Ştefania dezbrăcase mîndria şi ra

Ceula pe care o arătase pînă atunci şi nu trăia decit pentru frumosul ei soţ.

Insă într-o zi avu loc o înlîmplare care n .1 fost niciodată bine lămurită şi despre care nu sa aflat, decît foarte puţin din cele ce a povestit, mai i.ndu prinţul Rudolf verişoarei sale, contesa Larisch.

La început, prinţul de coroană păstră cea mal adîncă tăcere asupra acestei întîmplări şi porunci chiar cameristului său Loscheck, care cunoştea tont : tainele stăpînului său, să nu sufle un cuvînt.

într-o frumoasă zi de vară, Rudolf făcu o plimbare cu trăsura, însoţit de Ştefania şi de un singur servitor. Vremea era minunată şi, atras de frumu- , setea împrejurimilor castelului Laxenburg, Rudolf; -care mîna singur caii, înainta fără să ţină seamă d<| distanţa străbătută, şi ajunse în cele din urmă la o trecătoare îngustă unde trebui să oprească, drumul nemaifiind practicabil pentru o trăsură.

Porunci servitorului să aştepte acolo, şi propuse Ştefaniei să meargă pe jos mai departe. Aceasta primi cu bucurie şi, ţinîndu-se de mînă Ca doi copii, înaintară în valea stîncoasă. Singurătatea era do-săvîrşită, dar nu aveau de ce se teme, căci faţă de oricine i-ar fi întîlnit, ar fi fost de-ajuns ca prinţul de coroană, atît de iubit de popor, să-şi spună numele, pentru a fi întîmpinat cu cel mai mare respect.

Amîndoi erau îmbrăcaţi foarte simplu aşa că din veşmintele lor nu se putea cunoaşte rangul înalt pe care îl aveau.

Tăcerea care îi înconjura era întreruptă numai de ciripitul păsărelelor din pădure. Locul era aWjui de tainic şi frumos, încît Rudolf spuse tinerei salc|ţ soţii :

— Voi pune să se clădească aici un pavilion şi dnd vom fi plictisiţi de viaţa de la castel şi de mutrele rigide ale oamenilor, ne vom retrage în singurătatea aceasta, numai noi amîndoi. Ce zici, nu va fi minunat, adorata mea ?

Tînăra prinţesă îi cuprinse gîtul cu braţele şi îi sărută cu foc.

Deodată însă Rudolf tresări şi înălţă capul.

— Ce-a fost asta ? exclamă el, uimit.

— N-ai auzit şi tu un sunet ciudat, ceva ca un rîs ironic ?

O clipă, Rudolf se posomori. Cine îndrăznea oare să-i tulbure pe dînşii în singurătatea aceasta ?

Ştefania clătină capul şi se uită surprinsă la so.....

ţul ei, apoi zise, rîzînd :

—- Eu n-am auzit nimic şi mi se pare că ai visat, cum visezi de multe ori, cînd îţi trece ceva neobişnuit prin minte. îţi închipui poate că e vreo vrăjitoare sau vreun duh al pădurii, care vrea să rîdă de noi ?

Rudolf rămase însă serios şi luînd braţul Ştefaniei, îi zise :

— Vreau să văd cel puțin, dacă într-adevăr nu mai e nimeni prin apropiere, afară de noi.

în fața lor se înălța un perete stîncos, pe lingă care valea se mai întindea încă o bucată. Cînd trecură mai departe, zăriră ceva la care nu s-ar fi aşteptat şi se opriră în loc buimăciți. în mijlocul tufişurilor era tupilată o colibă făcută din lemne necioplite şi în clipa cînd tînăra pereche se apropie, un motan negru, care se plimbase pe acoperiş, dispăru într-o deschizătură a acestuia.

De astă dată şi Ştefania fu cuprinsă de o nelinişte ciudată şi spuse lui Rudolf, cu ton rugător :

— Hai să ne întoarcem mai bine ! Mi-a trecut tot cheful de a cunoaşte tainele acestei văi misterioase.

însă prințul de coroană dădu cu încăpățînare din cap şi răspunse :

4

— Nu, iubita mea. înainte de a pleca, vreau să văd dacă această colibă e părăsită, sau nu. Nu ți fie teamă, căci nu ni se poate intîmpia nimic

începu să rîdă, dar rîsul lui avea ceva silit, raci deodată se născuse în ei presimțirea nelămurită a unei primejdii. Cu atît mai mult se hotărî să descopere de unde venise adineauri rîsul ironic pe cate îl auzise.

Astfel că o ragă pe prințesă să aştepte, pînă cînd va cerceta interiorul colibei,

în clipa cînd vru să deschidă uşa, aceasta se dădu în lături de la sine, şi în pragul ei apăru o bătrînă care avea într-adevăr înfățişarea unei vrăjitoare.

în primul moment, buimăcit de această arătare neaşteptată, Rudolf se dădu un pas înapoi, dar chipul său luă îndată iar înfățişarea aspră şi încăpățînată pe care o avea citeodată cînd era supărat de ceva, şi întrebă cu ton aspru :

— Ei, bătrînico, cine eşti dumneata ?

Ştefania se uita cam speriată la chipul femeii care părea foarte în vîrstă. Părul alb ca zăpada îi atîrna în şuvițe lungi şi ochii care erau înfundați în orbite, aveau o căutătură pătrunzătoare.

— Ei, n-ai de gînd să-mi răspunzi ? — se răsti prințul la dinsa, căci în loc să vorbească, bătrîna îi cerceta pe amîndoi cu o privire ascuțită, ca şi cînd ar îi vrut să le pătrundă pînă în adîncul sufletelor.

Tresărind la tonul aspru cu care îi vorbise prințul, femeia zise, în sfîr.şit :

— Sînt o sărmană bătrînă, stăpîne. Doar n-o să-ți fie frică de mine ?

Un chicotit ciudat urmă acestor cuvinte. Era oare acesta rîsul pe care îl auzise adineauri Rudolf ?

— Te-am întrebat cine eşti ? repetă prinţul, care iu putea să-şi ia ochii de la această faţă zbîrcită,

. as ca de o putere magică. ~- Cine să fiu ? răspunse bătrînă, cu voce tre-mxirîndă. ■— Ia o nenorocită căreia i se spune Liza Buruiană. Dar mi se pare că oamenii care trăiesc în lumea plină de soare au uitat de mine. Am fost şi eu odată tînăra şi frumoasă, dar e vreme de atunci. Am trecut prin multe şi am îndurat mari suferinţe pînă cînd m-am retras în văgăuna asta. Dumneata n-ai auzit niciodată de Liza Buruiană ? oate nici nu eşti de prin partea locului ?

La aceste cuvinte aruncă iar prinţului o privire mrunzătoare. Intre timp se apropiase şi Ştefania, asupra căreia ma făcuse o impresie puternică, dar neplăcută. Lui Rudolf îi era ca şi cînd bătrînă ar fi vrut : bată joc de dînsul. li recunoscuse oare, pe el şi pe Ştefania ? Nu prea era de crezut, căci amîndoi erau îmbrăcaţi foarte simplu.

— Nu ţi-am auzit niciodată numele, — răspunse Rudolf. — Dar aş vrea să ştiu ce faci în singurătatea asta, din ce trăieşti ?

— Ei, Doamne, ce să fac ? înainte, cînd mai pu-eam merge uşor, adunam buruieni de tot felul pe arc; le vindeam în oraş sau la castel; dar n-aveam ■ ie să mă arăt, căci de mult oamenii îmi spuneau ă sînt o vrăjitoare.

— Mofturi ! zise prinţul, supărat, văzînd că Şte-îania se făcuse palidă la auzul acestor cuvinte. — Slavă Domnului, vrăjitoare nu mai sînt de mult pe pămînt.

Bătrînă chicoti iar.

— Aşa zic şi eu, dar nu ştii cum sînt oamenii ? ; susţin că eu nu ştiu numai să descînt vitele cînd

5]

.sînt bolnave, clar că mai cunosc lucruri de cape poporul habar n-are.

— Şi cam ce ar fi aceste lucruri ? întrebă prin ţul, aproape fără să vrea, şi uimit ol însuşi că prelungise vorba cu această femeie şi nu plecase de mult.

Dar părea că o putere necunoscută il oprea în

loc.

Austriecii sînt în general superstiţioşi şi prinţul de coroană, cu toată cultura şi tot rangul său, eră tot atît de superstiţios ca şi compatrioţii săi.

Bătrîna clipi din ochi, uitîndu-se spre Ştefania apoi zise :

Dacă mi-ai da cîţiva creiţari, ţi-aş ghici îi palmă.

Oricît de ciudat se părea, ca viitorul moştenitor al tronului să lase să i se ghicească viitorul de către o babă, totuşi el se simţi atras în chip misterios de această propunere.

— Eşti singură aici ? o întrebă el pe femeie. Aceasta dădu din cap şi răspunse:

— Afară de mine şi Petracho, motanul meu ne gru, nu mai este nici un suflet pe aici.

— Ei bine, zise prinţul, să auzim ce-mi ascund»} viitorul !

Ştefania se apropie de el şi îl rugă :

— Renunţă mai bine, dragul meu Rudolf. Nu ştiu de ce, dar bătrîna asta mă înspăimîntă şi mie teamă să nu-ţi prevestească o nenorocire.

Rudolf rîse nepăsător :

— Dar totul nu-i decît o glumă, draga mea — Lasă pe bătrînica asta să ne ghicească viitorul la amîndoi şi cui o va crede îi voi da zece creiţari

Auzise oare bătrîna cuvintele lui, cu toate eâ vorbise încet de tot? In orice caz îi arunca o privire aspră, aproape ameninţătoare.

6

Hai, repede ! o îndemnă Rudolf, ca şi cînd ar fi vrut să îndepărteze prin aceasta neliniştea de a e se simţea cuprins, fără voia lui.

Luă loc pe un bloc de piatră de la intrarea colibei, iar Ştefania trecu în spatele lui şi îi puse mina pe umăr, de parcă ar fi vrut să-1 apere de vreo primejdie. Faţa tinerei prinţese se făcuse pa-idă şi ea ar fi vrut mai bine să fugă, să n-o mai vadă pe babă.

Aceasta se şi apropiase însă de Rudolf şi îi ceru să i arate palma stingă.

El jhb întinse, rîzînd, şi zise :

- Dă-ţi osteneală să-mi ghiceşti bine şi-ţi voi da un fiorin de argint.

Bătrînă îşi aţinti cîtva timp privirea asupra liniilor din palma prinţului şi în jurul lor se făcu 6 tăcere apăsătoare. Deodată, însă, bătrînă se cutremură şi un sunet răguşit ieşi din gîtlejul ei. Apoi se uită buimăcită la Rudolf şi închise ochii, ca orbită de o lumină puternică.

- Nu... nu vreau să spun nimic, stăpîne .. . Du-te la alta să-ţi ghicească !

Vru să intre repede în colibă, dar Rudolf îi puse tina pe umăr şi o reţinu. — Stai pe loc ! se răsti el. Ce te face să fugi, bătrînico ?

Femeia se uită la dînsul cu o privire atît de ciudată, încît Rudolf rămase ca năucit, şi răspunse incet :

I— Soarta ta, stăpîne. Prinţul încruntă sprîncenele.

~— Soarta mea ! Nu e ea oare limpede ? întrebă Supărat. Cu atît mai mult cer acum să-mi , oi tot, şi vreau să ştiu dacă mă ameninţă vreo primejdie în viitor. Nu sînt copil ca să mă sperii atît de uşor. Hai, spune repede !

6

Baba se aplecă şi mai mult asupra mîinii lai Rudolf, aşa că faţa nu i se mai vedea deloc şi cu o voce care abia se auzea :

— Dacă ţii numaidecît, îţi voi spune, stăpîne,

să ştii că nu sînt eu aceea care hotărăşte viitorul. El e scris de mult în cartea destinului. Vrei dar ştii ce citesc în mîna ta ? . . . Ei bine, văd multă ricire şi raze de soare, multă iubire . . . nespus de multă... chiar prea multă pentru un singur om. Şi deasupra ta văd un acoperămînt de aur. iar dedesubt un tron ocrotit de un vultur. Aud muzică şi mii de voci care te aclamă. Apoi mă văd . . . mai văd . . . Bătrîna se opri din vorbă şi clătină din capul alb.

— Nu-mi cere să vorbesc mai departe, stăpîne zise ea cu glas plîngăreț şi trupul îi fu scuturat de un fior.

Rudolf ascultase cu nemărginită uimire cuvinl babei, dar în cele din urmă se gîndi că bătrîna îi -; rise poate odată în parcul castelului şi acum E -pe prezicătoarea.

— Mofturi ! făcu el, supărat. - Vreau să

tot, sau poate tu nu ştii ce se va mai întîmpia cu. mine ?

— Nu, nu, stăpîne, nu e bine . . . Prințul se răsti înfuriat la dînsa :

— Haide, vorbeşte, babo, nu aştepta să te silesc

— Bine, fie, dar Dumnezeu să te ocrotească . . . Văd multe femei frumoase în jurul tău şi multă durere pe care o pricinuieşti altora. Din ceruri coboară un îngeraş blond pe care tînăra şi frumoasa fem de lîngă tine îl ia de mînă, dar îngeraşul nu e acela pe care îl aştepți şi nici nu mai vine altul dînsul. Fereşte-te de cai iuți şi ocoleşte Prati Acestea îți vor aduce nenorocire.

Rudolf înălță capul şi se uită la Ştefania, palidă şi tăcută, ascultase vorbele bătrînei.

7

Cine era îngeraşul blond pe care Ştefania îl va avea de mină ? Vreo copilă pe care o va avea şi nu un moştenitor ? Dar ce însemnau caii şi Praterul pe caro trebuia să-i ocolească ? Ii venea să rîdă.

— Asta e tot ce ştii, bă trino ?

— Nu, Ai cerat să afli tot, ascultă deci. După vreme frumoasă şi însorită, va veni o furtună grozavă cu trăsnete şi fulgere.

— Vreun război ? o întrerupse Rudolf. Bătrînă clătină capul.

— Nu, va fi altceva, ce te va lovi chiar pe tine, stăpîne. Undeva se află o casă ascunsa în pădure, unde vor fi nopți vesele ; se va cînta, se va juca şi se va bea. Acolo vor fi femei frumoase, multe femei frumoase ... şi între ele va fi una . . . una care...

Bătrînă tăcu iar.

— Ce va fi cu asta una ? vru să ştie Rudolf.

— Femeia asta va fi frumoasă ca o zînă, va veni din țară străină şi toți se vor pleca înaintea ei. Dai' unuia îi va aduce nenorocire şi toată veselia din casa din pădure va dispare. O jale nemărginită se va împrăştia în țara

întreagă şi într-o biserică mare văd un tată bătrîn copleşit de durere, văd o femeie lînără îmbrăcată în negru, ținînd o fetiță de mînă şi soldați cu arme stînd de gardă şi aud rugăciunile unor călugări. Iar deasupra sicriului deschis, lîngă care stau mii de oameni plîngînd, văd o altă femeie cu fața palida, cu ochii negri sticloşi ... e femeia care a pricinuit pieirea celui care zace în sicriu cu tîmpla însîngerată.

Bătrînă părea să fi uitat de lumea din jurul ei. Trupul slăbit i se înălță şi felul ei de a vorbi se schimbase. Vocea îi deveni mai puternică şi totodată mai hotărâtă.

— Rudolf de Austria, — urmă ea — fereşte-te de acea femeie cu fața albă şi ochii negri !

8

După ce strigă aceste cuvinte, intră repede în colibă, înainte ca prințul s-o poată opri.

Acesta îşi muşcă buzele şi îşi duse mina 3a fruntea îmbrobonată de sudoare.

Scoțînd un suspin adînc, Ştefania il apucă cu putere de braț şi îi zise, cutremurîndu-se :

— Rudolf, pentru Dumnezeu, ce-a fost asta ? Un vis urît ? . . . Ce înseamnă cuvintele acestei bătrîne ?

El cuprinse mijlocul soției sale, o atrase spre dîn-sul şi zise, încereînd să glumească :

— Nu e bine să stai de vorbă cu vrăjitoare de astea, căci întotdeauna indrugă prostii. Nu mai încape îndoială că baba m-a recunoscut şi fiindcă am fost cam aspru cu dînsa, a vrut să se răzbune şi să mă sperie cu prezicerea ei.

Dar Ştefania nu vru să mai rămînă nici o clipă în locul acela sinistru şi se rugă de Rudolf să plece eîț mai repede. Fața ei devenise şi mai palidă, iar ochii ei albaştri exprimau o nelinişte mare. Din cînd în cînd arunca cîte o privire pe furiş spre Rudolf, care mergea lingă ea, adîneit şi el în gînduri.

Ziua începută atît de frumos se sfîrşise într-un chip neplăcut şi toată buna dispoziție a celor doi tineri dispăruse brusc.

Ajungînd la trăsura care aştepta la intrarea văii, Rudolf ajută Ştefaniei să urce, apoi luă loc lîngă dînsa şi, apucând hățurile, dădu bici cailor, care porniră în goană.

Prințul ținea dinții încleştați şi privirea îi era ca pierdută în depărtări.

Ce ştia bătrîna vrăjitoare de frumoasele femei care îi dăruiseră şi îi vor mai dărui dragostea lor ? Nu uitase ei oare de trecutul furtunos şi nu era acum soțul credincios al drăgălaşei prințese Ştefania ?

8

Şi casa aceea din pădure, în care femei frumoase vor veni spre a petrece în cîntece şi veselie, unde era oare ?

Trebuia să se ferească de o singură femeie ... de o femeie cu fața albă şi cu ochii negri ! De ce nu-i spusese bătrîna şi numele ei ?

Vru să rîdă, dar un sentiment ciudat îi înăbuşi rîsul.

Cînd îşi aduse aminte de partea din urmă a prezicerii, de bărbatul mort, de bătrînul tată şi de femeia îmbrăcată în negru, inima i se strînse de o teamă nelămurită.

Tatăl bătrîn ar putea să fie chiar tatăl lui, împăratul Frantz Josef al Austriei, iar femeia în negru prințesa Ştefania. Dar cine era oare cealaltă femeie cu fața albă şi ochii negri ?

Rudolf biciui caii cu furie, aşa că aceştia, nede-prinşi cu un asemenea tratament, se ridicară în două picioare, apoi porniră într-un galop nebun pe drumul ce ducea spre castelul Laxenburg.

Lîngă dînsul şedea Ştefania, cu fața palidă şi cu ochii speriați. Ea îşi dădea seama de ce se petrecea în sufletul tînărului ei soț, dar nu mai îndrăzni să-i pună vreo întrebare. Se simțea străbătută de groază.

Bărbatul mort din biserica cea mare ... era oare 'Rudolf al ei ?

Dar acea necunoscută care îi va aduce nenorocire, cine va fi ?

Viitorul era întunecat înaintea ei.

Cînd ajunse la castel, tînăra pereche se retrase tăcută în apartamentul ei. Amîndoi erau încă sub impresia întîmplării din valea singuratică şi a prezicerii sinistre.

Ştefania îl privea pe Rudolf cu teamă şi el îşi dădu seama că dînsa era îngrijorată de dragostea ei chinuită de frica de a nu-1 pierde.

9

încă în aceeaşi noapte, Rudolf avu o consfătuire secretă cu omul său de încredere, cameristul Lo-sclieck. Din spusele acestuia află mai tîrziu şi contesa Larisch de întîmplarea din ziua aceea.

în dimineața următoare, după ce primise instrucțiuni precise de la stăpînul său Loscheck părăsi în taină castelul Laxenburg fără a spune nimănui unda se duce.

După porunca primită, Loscheck mersi? la bătrînă din valea singuratică, spre a o sili să-i mărturisească cine o îndemnase să facă acea prezicere prințului de coroană Rudolf, — pe care fără îndoială îl recunoscuse — şi cu ce scop vorbise chiar în prezența Şte-faniei.

Afară de asta, Loscheck mai primise ordin să îndepărteze cît mai repede pe babă din ținutul a ci la, spre a nu se mai putea întîlni niciodată cu Rudolf sau cu Ştefania. Ca despăgubire avea să-i dea o sută de fiorini.

După ce rătăci cîtva timp prin împrejurimi, un tăietor de lemne îl îndreptă, în sfîrşit, pe Loscheck spre valea în care locuia bătrînă. Urmîndu-

şi drumul, cameristul nu mai întîlni picior de om, aşa că se simţea stăpînit de o adevărată teamă, pe măsură ce înainta spre coliba vrăjitoarei.

Deodată, un ţipăt strident şi prelung rupse tăcerea care domnea în pădure. Loscheck, care era un om credincios, îşi făcu semnul crucii, căci ţipătul nu avusese nimic omenesc.

Totuşi, înainta cu mult curaj, căci trebuia să aducă la îndeplinire însărcinarea dată de stăpînul! său.

Cînd trecu de peretele de stîncă, la picioarele căruia era aşezată coliba, zări pe acoperişul acesteia motanul negru al babei, şi îşi dădu seama că acesta scosese adineauri ţipătul fioros pe care îl auzise.

10

La vederea omului care se apropia, animalul mior-lăi iar, însă dispăru repede într-o gaură din acoperiş.

Ce avea oare motanul ? De ce se arăta atît de speriat ?

Loscheck se apropie de intrarea colibei şi strigă tare :

— Ei, Liza Buruiană, vino pînă afară, căci am de vorbit ceva cu tine şi nu va fi spre paguba ta.

Dar nu primi nici un răspuns. Tăcere adincă domnea pretutindeni şi numai în tufişurile de lingă colibă se auzea zumzetul unor insecte.

Văzînd aceasta, Loscheck îşi luă inima în dinţi şi deschise uşa. în primul moment nu observă nimic, căci în colibă era întuneric. După cîteva clipe, ochii deprinzîndu-se cu obscuritatea, cu groază zări pe babă întinsă pe o grămadă de ţoale, cu ochii holbaţi şi gura căscată, şi îşi dădu îndată scama că era moartă.

Loscheck făcu semnul crucii, rosti o rugăciune scurtă, acoperi faţa moartei cu o pînză pe care o găsise în colibă, apoi plecă pe drumul pe care venise, spre a duce stăpînului său vestea morţii Lizei Buruiană, care n-avea să mai tulbure sufletul nimănui cu prezicerile ei. în urma lui răsună iar miorlăitul prelung şi înfiorător al motanului negru.

Cînd Loscheck îi dădu prinţului raportul asupra rezultatului însărcinării, acesta îi zise :

— Ai grijă să se facă o înmormîntare creştinească bătrînei.

Loscheck se înclină şi se retrase.

Rudolf nu mai vorbi niciodată cu Ştefania despre acea întîmplare şi nici nu-i spuse de moartea bătrînei Liza.

10

După cîtva timp, prinţul plecă cu tînăra-i soţie Ia Praga, unde prelua comanda diviziei de infanterie de acolo.

Ca militar, prinţul moştenitor era foarte conştiincios şi la manevre se distingea in mod strălucit ca un bun comandant de trupe.

în anul 1883 se întoarse la Viena, iar m 1888 fu avansat la gradul de mareşal şi numit inspector general al infanteriei.

Cu tot temperamentul lui înfocat, se părea că îşi dăduse seama că viața pe care o dusese înainte nu-i va aduce nici o mulțumire, aşa că în aera perioadă căsnicia lui fu cît se poate de fericită.

Amintirea întîmplării cu Liza Buruiana se pierdu încetul cu încetul şi abia mult mai tîrziu avea să se dovedească cum că prezicerea bătrînei fusese dreaptă şi să arate prin aceasta că între cer şi pâ-mînt mai sînt încă multe lucruri tainice, care vor rămîne veşnic ascunse pentru muritorii de rlnd.

o

Perechea princiară locuia acum la Viena şi în ziua de 2 septembrie 1883 se răspîndi în întreaga împărăție vestea care umplu de bucurie toi poporul : Ştefania dăruise soțului ei o fetiță.

Şi bucuria împăratului Frantz Josef şl a împărătesei Elisabeta fu nespus de mare, fiind amîndoi încredințați că prin naşterea acestei copile legătura dintre Rudolf şi Ştefania va deveni din z] in zi mai trainică şi nimic n-o va mai putea desface.

Bucuria nu era însă desăvîrşită, căci toți, si îndeosebi Rudolf, se aşteptaseră la un băiat, şi eu prilejul acesta moştenitorul tronului. îşi aminti Iar ele profeția bătrînei Liza.

11

Pînă acum se împlinise ceea ce prevestise dînsa. Un îngeraş blond va coborî din ceruri şi mama lui îl va lua de mînă ; însă nu va fi moştenitor, ci o fată.

Şi încă ceva se întîmplase, ce nu ştia nimeni, căci Rudolf, în înțelegere cu Ştefania, nu spusese nimănui vreun cuvânt. înaintea acestei naşteri, prințesa de coroană mai fusese odată însărcinată.

în timpul acelei sarcini, perechea princiară făcuse una din obişnuitele ei plimbări prin Prater şi Rudolf minase el singur caii. Şi atunci avu loc o în-tîmplare cu totul neprevăzută. Dintr-o alee laterală veni în goană un cal speriat, al cărui călăreț fusese zvîrlit jos. Cu mare greutate prințul izbuti să înlăture o ciocnire, însă şi caii de la trăsura lui se speriară şi porniră într-un galop nebun. La o cotitură, trăsura se răsturnă, prințesa fu aruncată jos si rămase leşinată. Prințul căzuse şi el, dar se ridică îndată şi alergă în ajutorul soției sale, pe care o duse cit mai repede la palat, cu altă trăsură. Aci fu chemat medicul, care îi dădu îngrijirile necesare.

Rudolf poruncise să nu se spună nimănui ceva despre acest accident.

Ştefania, care nu se trezise încă din leşin, fu dusă în apartamentul ei, unde medicul o examina, pe cînd Rudolf se plimba nelinişlit în camera învecinată, făcîndu-şi mustrări aspre pentru imprudența făptuită, care era cu atît mai gravă, avînd în vedere starea' în care se afla prințesa.

După o jumătate de ceas de aşteptare chinuitoare, medicul îi făcu raportul asupra stării Ştefaniei. Ea nu fusese rănită, însă din pricina căderii şi a spaimei, dăduse naştere înainte de vreme unui copil mort, şi acel copil era un băiat.

Rudolf fu adînc zdruncinat la auzul acestei veşti şi cîteva clipe rămase buimăcit, cu privirea ațintită în gol.

12

î.şi aduse aminte de prezicerea bătrînei din valea singuratică :

„Păzeşte-te de cai şi ocoleşte Praterul !" Dar Rudolf nu era omul care să.se lase impresionat de astfel de lucruri .şi, silindu-so să rîdă, îşi zise :

— închipuiri nebune. Nu e clocit o simplă în-tîmplare. Doar noi oamenii nu putem cunoaşte niciodată ce se va întîmpla în viitor.

Cu toate acestea, însă, din ziua aceea un spin rămase înfipt în sufletul său.

In zilele următoare neliniştea şi tulburarea dispărură, căci Ştefania se însănătoşi repede. Era într-adevăr întristată de cele întîmplate, mai cu seamă cînd i se spuse că copilul mort fusese un băiat, dar Rudolf se străduia s-o mîngîie, luînd toată vina asupra lui. Erau amîndoi tineri şi sănătoşi şi în curînd vor putea avea un alt moştenitor.

întâmplarea fu trecută sub tăcere şi acum Ştefania dăruise soțului ei un al doilea copil, dar din nefericire era o fată.

Un al treilea nu mai veni, căci fără ca Rudolf sau Ştefania să-şi dea seama, o oarecare înstrăinare se produsese între cei doi soți, de care lumea află abia mult mai tîrziu şi de atunci se răspîndiră zvonuri că Rudolf îşi reluase iar viața uşoară de altădată, că făcea chefuri dese cu prietinii] săi: contele Hoyos, prințul de Coburg şi alți tineri din cercul ior, — chefuri la care bineînțeles nu lipseau nici femeile frumoase.

Fură pronunțate mai multe nume, însă nimeni nu ştia ceva precis.

Aceste petreceri mai mult sau mai puțin secrete, aveau loc de obicei în castelul de vînătoare din Mayerling, lîngă Viena, pe care prințul Rudolf îl cumpărase şi unde se întîlnea adeseori cu prietenii

12

şi — după cum spuneau gurile rele — cu prietenele sale.

Bineînțeles că nu lipsiră binevoitorii care aduseră şi Ia cunoştința Ştefaniei chefurile soțului ei, dar din mîndrie ea nu-i ceru niciodată socoteală de viața pe care o ducea în afară.

Castelul de vînătoare de la Mayerling! Era oare aceasta casa de care vorbise bătrîna vrăjitoare ?

Rudolf nu ştia încă nimic de bănuielile pe care Ştefania le nutrea împotriva lui, totuşi simțea că o oarecare înstrăinare se strecurase în

sufletul ei față de dînsul. Încercă să descopere motivele acestei înstrăinări, dar nu izbuti, şi cu firea lui uşuratică uită repede de toate aceste griji.

Cu totul altfel era Ştefania, care primise o educație severă. Mîndria de a deveni odată împărăteasa Austriei o făcea de multe ori să ia o atitudine rece, de stăpînitoare.

Firea ei nu se potrivea deloc cu aceea a soțului, căruia îi plăcea să ciocnească un pahar de vin cu simpli burghezi şi la ocazii să danseze cu fete din popor, dacă erau frumoase.

Ştefania avea oameni de încredere care îi raportau isprăvile prințului de coroană şi cînd afla de ele, răceala pe care o arăta soțului ei devenea şi mai mare. i

Totuşi, din cînd în cînd, amintindu-şi de zilele frumoase petrecute în intimitate cu Rudolf la castelul Laxenburg, un sentiment mai cald încolțea iar în sufletul ei.

Numai întîmplarea de la coliba din pădure nu voia să şi-o mai reamintească, căci acesteia îi atribuia schimbarea în felul lui de a fi, al lui Rudolf față de dînsa.

Deoarece, după cum am spus, Ştefania era prea mindră spre a se piînge părinților lui Rudolf de ne

13

înțelegerea care se ivise între ei, împăratul nu află nimic despre ea. în schimb, împărăteasa Elisabeta află de isprăvile fiului său şi într-o zi ii făcu mustrări.

Cu felul său de a fi, vesel şi uşuratic, Rudolf încercă să tăgăduiască, dar cînd văzu că mama lui ramîne foarte serioasă, îi mărturisi unele din aventurile sale, dar se dezvinovăți, spunînd că numai firea rece a Ştefaniei îl adusese pe acea cale, pentru a-şi uita necazul în cercul voios al prietenilor lui.

împărăteasa zîmbi cu îngăduință, căci îşi cunoştea fiul, pe care vienezii îl adorau tocmai pentru lirea Iui veselă şi prietenoasă. Totuşi, îi ceru să i tăgăduiască că nu va mai da prilej de nemulțumire Ştefaniei şi îşi va schimba felul de viață.

Rudolf, care îşi iubea mama cu o dragoste neclintită, îi făgădui că se va cumințI, astfel că împărăteasa îl sărută încîntată şi nici de astă dată Frantz Josef nu află nimic despre toate «coste neînțelegeri.

Astfel stăteau lucrurile, cînd avu loc o [ntîmplare care fu începutul tragediei ce avea sa nimicească viața prințului de coroană.

La Viena trăia o nepoată a împărătesei, o doamnă foarte elegantă şi frumoasă, care avea mare trecere în cercurile do ia Curte şi era bine văzută de toți. Această doamnă era contesa Larlsch, născut;! baroneasă de Waldcrsee, care prin educația ei aleasă, manierele distinse şi firea vesela,

deveni m scurt timp tovarăşa nedespărțită a împărătesei Elisabeta, mătuşa ei.

Şi Rudolf era în relațiile cele mai bune cu ve-. rişoara lui, în casa căreia era un oaspeți' nelipsit şi uncie într-o zi făcu cunoştința aceleia care ceva

14

mai tîrziu, avea să joace un rol atît de tragic în viața lui.

Era cu prilejul unui bal costumat pe care îl dădu contesa Larisch. Perechea imperiaiă renunțase să ia parte la această festivitate, însă Rudolf îşi anunțase venirea şi apăru într-adevăr, însoțit de prietenii săi intimi, contele Hoyos şi prințul de Coburg, împreună cu cîțiva alți cavaleri.

La acest bal luă parte şi familia Baltazzi, care se mutase nu de mult la Viena şi izbutise să se introducă în cercurile cele mai înalte.

Baronul Baltazzi, bine cunoscut ca proprietar de cai de curse şi sportiv, era fratele baroanei Vetsera, văduva unui diplomat austriac decedat la Cairo şi care venise la viena cu cele două fiice ale ei : Elena şi Măria. Prin căsătoria ei cu baronul Vetsera, fu introdusă în cercurile cele mai înalte.

Era grecoaică din naştere şi odinioară fusese foarte frumoasă şi mult curtată. Venise la Viena în speranța că aici va izbuti să găsească partide bogate pentru fetele ei şi mai cu seamă pentru Măria, care pe atunci avea vreo optsprezece ani si era ele o frumusețe rară. Urmărindu-şi ținta, lua parte la toate petrecerile, unde se putea aştepta ca fiica ei să facă cunoştințe cu tineri bogați din societatea înaltă.

Baronul Baltazzi, fratele ei şi unchiul Măriei, nu era deloc .mulțumit cu. felul de viață pe care îl ducea sora lui şi mai cu seamă cu faptul că-şi expunea fetele la primejdiile unei astfel de vieți, însă n-avea nici o putere să intervină.

In seara balului de la contesa Larisch, contele Baltazzi, îmbrăcat într-un costum de cavaler maltez, veni cu trăsura să-şi ia sora şi nepoatele.

Pe cînd fetele se aflau încă în camera lor, unde îşi desăvîrşeau toaleta — aveau costume bogate de

14

poloneze, care le stăteau do minune — baroana şi fratele ei rămaseră singuri în salon.

Baîtazzi îşi dădea toată osteneala spre a-şi înăbuşi nemulțumirea şi zise :

— Nu înțeleg cu ce scop faci țoale an s'te cheltuieli, şi pentru ce, de cîtva timp, îți ti răsti fetele de la o petrecere ia alta, aşa că aproape nu mai au o zi liniştită. Eu prea puțin mă sinchisesc de astfel de distracții, căci am destul de lucru eu caii mei de curse şi nu-mi prea place să-mi pierd nopțile

în zadar. E drept că de astă dată nu mi-a Fost nici mie cu putință să refuz invitația contesei Larisch, care dă tonul la Viena.

— Ba eu chiar aş spune că poți considera această invitație ca o favoare deosebită, zise baroana, cam înțepată. — Ştii doar că şi prințul moştenitor va veni la acest bal !

Baîtazzi o privi întrebător, neînțelegînd ce voia •sora lui să spună cu asta.

— Nu ştiu ce legătură ar putea exista între venirea Alteței Sale prințul moştenitor la acest bal şi vizita ta ?

Baroana zîmbi misterios.

.— Te voi lămuri, frățioare. Contesa Larisch mi-a dat a înțelege că prințul moştenitor s-a interesat mai deunăzi de tînăra fată pe care a văzut-o cînd a fost la dînsa.

— Ei, şi ce-i cu asta ? mormăi Baîtazzi,

— Nu înțelegi că prințul Rudolf, care e un admirabil cunoscător în materie de frumuşele Feminină, şi-a pus ochii pe Măria şi că abia aşteaptă să-i facă cunoştință ? urmă baroana, pe a cărei față cam ofilită se ivi un zîmbet.

Baîtazzi încruntă sprîncenele şi privirea pe care .0 aruncă surorii sale nu era tocmai prietenoasă. Apoi răspunse cu răceală.

— Iar cu te-aş sfătui, scumpă soră, să mai pui frîu fanteziei tale. Sau ți-a trecut cumva prin cap năstruşnica idee, să faci din Măria amanta prințului, care în materie de morală are principii cam uşurele ?

Baroana dădu supărată din umeri şi răspunse :

— Ție ți-a plăcut întotdeauna să vezi lucrurile în culori negre. Dacă Alteța Sa se interesează într-adevăr de Măria, atunci asta e o favoare clin care ea va putea trage mari foloase. Dar nu înseamnă că trebuie să ne gîndim îndată la ceva rău. Prin interesul pe care i-1 va arăta prințul Măriei, ea va deveni cunoscută în societate, va lega relații importante şi ar putea face o partidă excelentă. Ar fi şi timpul, căci printr-o căsătorie bogată ne-am îndrepta şi noi situația materială atît de zdruncinată. Pentru aşa ceva, Elena nu contează, căci nu e destul de frumoasă şi atrăgătoare.

Baronul se ridică înfuriat de pe scaun şi izbucnind într-un hohot de rîs batjocoritor zise :

— Vasăzică aici vrei să ajungi ! Cum văd, încetul cu încetul devii proxeneta propriilor tale fete.

— Eşti un mojic ! strigă baroana, cu glas şuierător. — Dacă n-ai fi fratele meu . . .

— Nu-s decît sincer şi văd lucrurile aşa cum sînt, răspunse Baltazzi. După ce mi-ai dezvăluit intențiile tale, ai face mai bine nici să nu mergi la

serbarea de azi şi să trimiți pentru cîtva timp pe Măria la moşia mea din Ungaria.

— Eşti nebun ? izbucni baroana. — Să refuz invitația contesei Larisch, tocmai acum cînd situația e atît de favorabilă ? Ceea ce crezi tu, nu se va intîmpia. Dacă prințul o va distinge pe Măria printr-o atenție deosebită, ea va căpăta o importanță mai mare în societate şi cum e foarte frumoasă, va

16

putea găsi mai uşor un bărbat bogat şi cu situație

înaltă.

— Măria nici n-are nevoie de o astfe] de distincție, căci şi fără asta e destul de frumoasă, ca să poată face o partidă strălucită.

Baroana deveni atentă la auzul acestor cuvinte şi se uită întrebătoare la fratele ei.

— Aş vrea să ştiu cum ?

Baîtazzi îşi muşcă buzele şi se vedea limpede că nu era deloc de acord cu planurile surorii sale. După o tăcere de cîteva clipe, zise în sfîrşil :

— Cred că putem vorbi deschis, căci u avem nimic de ascuns unul față de altul. Situația ta materială nu e dintre cele mai bune şi in urina unor pierderi la curse şi a unei recolte proaste la moşie, in curînd nici eu nu voi mai fi în stare sa te ajut cu împrumuturi, pe care, de altminteri, nu le plăteşti niciodată. Şi eu voi fi nevoit să mă restrîng.

— Dacă Măria va face o partidă huna, iți voi da cu dobîndă înapoi tot ce mi-ai împrumutat.

— Dacă . . . făcu Baîtazzi. — Dar puia alunei sînt de părere că ai face mai bine s-o Eereşti pe Măria de ispitele vieții în societatea mare şi sa nu-i com-promiți viitorul.

— Vrei cumva să spui că se compromite dacă se va duce azi la balul contesei Larisch şt va face cunoştința prințului Rudolf ?

— Ca să fiu sincer, da. însă pentru 'ă avem acum puțin timp, pînă cînd se vor găti fetele, să vorbim serios. Ca să nu mai mergem deloc la balul contesei Larisch, nu se poate, dar în cazul acesta să ştii cel puțin că acolo va fi un alt candidai la mina Măriei, şi încă unul foarte serios, cu (are um vorbit chiar ieri despre această chestiune delicată.

în ochii baroanei se ivi o sclipire şi ca întrebă curioasă :

16

— Cine e acest candidat ?

— Ducele de Braganza, care se află de cîtva timp la Viena. M-a vizitat, căci sîntem cunoştințe vechi şi pot să mă laud că mă bucur de toată stima şi încrederea lui.

— Ştiu că ducele de Braganza e foarte bogat, zise baroana. — Şi eu îl cunosc personal, căci anul trecut am petrecut cîteva zile plăcute împreună la Gmunden. Dar ce legătură este între el şi serbarea de astă-scară ?

— A primit o invitație din partea contesei Larisch. Ştii, cumva, ce părere are Măria de dînsul ?

— I-a plăcut să stea de vorbă cu el, dar nu cred să-i fi făcut o impresie mai adîncă. în orice caz, ducele ar fi o partidă bună pentru Măria. Crezi că se va putea face ceva ?

— Mi-a mărturisit că e foarte îndrăgostit de ea şi că n-a mai putut-o uita de cînd i-a făcut cunoştința, în acelaşi timp m-a rugat să sondez cu băgare de seamă, dacă o cerere a Iui va fi bine primită. Fiind un om care ia astfel de chestiuni foarte în serios, doreşte să ştie mai întîi dacă nu se expune unui refuz. Ce părere ai tu ?

Baroana Vetsera rămase foarte surprinsă căci nu se aşteptase la o cerere în căsătorie din partea ducelui, cu toate că încă de Ia Gmunden îşi dăduse seama că Măria îi plăcuse foarte mult şi că făcuse o impresie adîncă asupra lui. Baroana îl stima pe duce pentru înaltele sale calități sufleteşti şi cavalerismul iui, care îl deosebeau de tinerii uşuratici de la Curte. De la Gmunden ducele plecase, şi de atunci n-o mai văzuse pe Măria.

în ce o privea pe aceasta, ea pronunțase la anumite ocazii numele ducelui de Braganza, dar numai întîmplător şi nimic în atitudinea ei nu trăda că el îi făcuse o impresie mai adîncă.

17

Totuşi, partida aceasta era foarte ademenitoare, aşa că baroana întinse mîna fratelui ei şi zise cu. un ton împăciuitor :

— E mai bine să lăsăm certurile dintre noi şi să nu scăpăm din vedere această chestiune importantă. Cu atît mai mult mă bucură acum că ne ducem la balul contesei Larisch, căci ducele va avei prilejul să revadă pe Măria, să stea mai mult de vorbă cu dînsa şi clacă ei îi va plăcea, voi pune totul la cale pentru a ajunge la un rezultat mulțumitor, deoarece partida ar fi într-adevăr strălucită.

— Sînt încredințat că Măria va fi fericii i cu ducele, răspunse Baîtazzi. — Tocmai de aceea te-aş ruga să împiedici ca astă-seară, cînd ducele, fără îndoială, nu-şi va lua ochii de la Măria, aceasta să stea mult de vorbă cu prințul Rudolf, dacă dînsul îi va da atenție.-Vor fi atîtea femei frumoase la acest bal, încît se prea poate ca Altețа Sa nici sa nu ia în seamă pe Măria noastră, ceea ce, drept sa ți spun, mi-ar fi foarte plăcut, căci nu mi-ai* conveni ca nepoata mea să devină o jucărie a prințului, Cunoşti doar părerile mele în privința asta.

Auzind vocile fetelor în odaia de alaiuri, Baîtazzi întrerupse convorbirea cu sora lui şi, după cîteva minute, cu toții se urcară în trăsurile care aşteptau la scară şi porniră spre palatul contesei Larisch.

3-

în saloanele contesei Larisch domnea mare animație. Toți oaspeții erau bine dispuşi şi aşteptau cu nerăbdare sosirea arhiducelui Rudolf, căci contesa le spusese că moştenitorul tronului va onora balul cu prezența sa.

Baroana Vetsera şi fetele ei fură întîmpinatâ cu bucurie de contesa Larisch şi după puțin timp Măria

18

se văzu înconjurată de o mulțime de cavaleri, care o curtau cu aprindere, şi îi cereau pe rînd să le itcorde cîte un dans, aşa că atunci cînd se apropie de dînsa ducele de Braganza, care venise ceva mai tîrziu, cartea ei de dans era cu desăvîrşire completă.

Ducele era îmbrăcat într-un costum de Grand de Spania, de culoare neagră, care îi dădea o înfățişare gravă şi solemnă, dar care îi stătea de minune.

Măria, care habar n-avea de convorbirea ce avusese loc între mama ei şi baronul Baltazzi, salută pe duce cu o bucurie sinceră, dar fără a se simți cîtuşi de puțin stingherită.

Cînd ducele o rugă însă să-i acorde şi lui un dans, Măria trebui să-i mărturisească, cum că era angajată pentru toate. Observînd însă o expresie de nemulțumire pe fața lui, spre a-1 mîngîia îi spuse că doar vor putea sta de vorbă în chip foarte plăcut şi fără să danseze.

în clipa aceea se auziră sunete de fanfare, o mişcare se produse în mulțime, iar maestrul de ceremonii anunță cu glas tare :

— Alteța Sa imperială, prințul de coroană al Austriei.

Toți făcură loc pentru primirea arhiducelui atît de iubit de întreg poporul şi a cărui prezență avea să dea serbării o strălucire deosebită.

Prințul intră în salonul cel mare, însoțit de prietenii săi obişnuiți : contele Hoyos, prințul de Co-burg şi un tînăr cavaler român, care se numea Lusko. Prințul nu era costumat, ci purta uniforma regimentului său de husari. înainta cu paşi repezi spre stăpîna casei şi îi sărută mîna, apoi adresă tuturor saluturi prieteneşti. După aceea se amestecă printre oaspeți, rugind pe toți să petreacă fiecare cum îi va plăcea, fără să se lase stingherit de pre

18

zența lui, căci şi el venise doar aici să petreacă şi nu să asiste la o recepție solemnă.

în clipa în care maestrul de ceremonii anunțase sosirea prințului Rudolf, ducele de Braganza tocmai stătea de vorbă cu Măria Vetsera şi era

tocmai pe punctul de a-i spune cîteva cuvinte mai calde, cînd observă în ochii ei o lucire plină de dor şi o roşeaţă vie care îi acoperi faţa la auzul numelui prinţului.

Ducele tresări şi îşi îndreptă privirea în direcţia în care se uita Măria. Simţi ca o mînă de gheaţă care îi încleştează inima, cînd îşi dădu seama că tînăra fată se uita la prinţul Rudolf, cu o admiraţie deosebită.

Oare şi inima ei fusese cucerită de frumosul prinţ, la care visau toate fetele din Viena ? -

Măria se reculese însă repede, dindu-şi seama, poate, că nu i-ar fi plăcut ducelui s-o vadă prea entuziasmată de sosirea prinţului moştenitor. Cînd se uită la faţa gravă a ducelui, văzu în ochii lui o expresie care o făcu să se întristeze.

Se îndrăgostise oare acesta de dînsa ?

La această întrebare, Măria trebui să-şi răspundă căci în sufletul ei nu resimţea nimic ce ar fi semănat cu dragoste, pentru omul pe care de altfel îi stima şi preţuia. L-ar fi primit oricînd ca bun prieten, dar ca iubit. . . nu.

Fata clătină capul ei drăgălaş.

Se părea că ducele ghicise ce se petrecea în sufletul Măriei, căci deodată se aplecă spre dînsa, îi sărută mîna şi îi spuse în şoaptă :

— Cînd vei avea nevoie de un prieten sincer şi gata la orice jertfă, aminteşte-ţi de mine, baroneasă Măria.

Apoi se depărta repede.

19

Baronul Baltazzi observase scena aceasta, fără să fi putut desluşi însă cuvintele. Dădu supărat din cap, căci din felul în care se despărţise ducele de Măria nu se putea deduce că între ei fusese vorba de dragoste.

Baltazzi se hotărî să vorbească cu ducele de Braganza şi să-i spună cîteva cuvinte de încurajare şi mîngîiere. O inimă de fată nu poate fi luată doar cu asalt şi cucerită din două cuvinte, dar era convins că, avînd răbdare, ducele tot va izbuti în cele din urmă să cîştige dragostea Măriei. Un singur bărbat putea să devină primejdios şi Baltazzi încleşta pumnii, cînd se gîndi cine era acesta.

Petrecerea era în toi, dar prinţul Rudolf, care se amestecase prin mulţime, părea să nu fi observat încă pe Măria Vetsera. Numai cînd trecu pe lîngâ dînsul, la braţul unui alt cavaler, păru s-o bage în seamă.

Un simţămînt cald făcu să-i bată inima mai repede şi urmări cu privirea pe frumoasa fată. In acelaşi timp se gîndea la soţia lui, care devenea pe fiecare zi tot mai rece şi mai străină faţă de dînsul.

După cîtva timp avu prilejul să stea de vorbă cu verişoara lui, contesa Larisch, într-un salonaş retras şi dînsa îşi dădu îndată seama că gîndurile prinţului erau îndreptate în altă parte.

—- Cum îţi place petrecerea mea, Rudolf ? îl întrebă contesa zîmbind, căci în baza rudeniei apropiate, avea dreptul să-i spună pe nume. Nu e aşa că e frumoasă ? Ai mai văzut vreodată atîtea femei şi fete frumoase adunate laolaltă ?

Rudolf, cam nervos, îşi răsuci mustaţa fină şi rîse.

— Felicitările mele, frumoasa mea verişoara, răspunse el. — Ca întotdeauna ai făcut şi azi o adevărată minune. Sînt încîntat de atîta frumuseţe. Dar

mi se pare că am văzut şi cîteva chipuri noi, pe care nu le cunosc încă.

— Aha, făcu contesa, — înţeleg ! înflăcăratul meu văr ar dori să ştie mai multe despre aceste chipuri noi. Ei, ce vrei să afli, Rudolf ? întreabă şi îţi voi răspunde.

Prinţul moştenitor îi sărută galant mina, şi, cu zîmbetul care îl făcea atît de simpatic, zise :

— Acum cîtva timp, cu prilejul unei vizite pe care ţi-am făcut-o, am văzut la ieşire o fată drăgălaşă, dar care, din nefericire, a dispărut atunci prea repede. Iţi aduci aminte că te-am întrebat şi atunci cine este ?

Contesa ştia prea bine de cine vrea sa vorbească, dar se prefăcu cum că nu-şi aminteşte.

— M-ai întrebat de atîtea ori de fete frumoase care ţi-au ieşit în cale, încît nu mai ştiu cine era.

— Nu vrei să mă înţelegi, dragă verişoară, răspunse Rudolf. — Ia spune-mi drept, de ce nu mi-ai prezentat pînă acum pe acea fetiţă fermecătoare, care vine doar în casa dumitale ? De ce nu mi-ai dat încă prilejul s-o cunosc, să-i vorbesc ?

Contesa îl privi cu seriozitate.

—• Ei bine, vreau să-ţi vorbesc deschis, Rudolf, — zise ea, încet, — chiar cu riscul să te jignesc. Am evitat să-ţi prezint pe frumoasa Vetsera, deoarece ştiu că tocmai pentru dînsa ai putea deveni, primejdios, mai mult decît pentru oricare alta.

— Ei, dar asta n-a fost deloc frumos din partea dumitale, zise prinţul, rîzînd.

— Se poate, dar m-am gîndit şi. la Ştefania. Rudolf îşi muşcă buzele şi sări iritat de pe scaun.

Se plimbă cîtva timp prin cameră, pe cînd contesa îl observa cu luare-aminte, cam îngrijorată de înfățişarea hotărîtă pe care o luase, precum şi de privirile lui aprinse.

21

Deodată, Rudolf se opri în fața ei.

— Te rog, fii atît de drăguță, verişoara, şi pre-zintă-mă încîntătoarei baronese.

Putea ea oare să reziste tonului eu care îi vorbise prințul ? Şi dînsa era doar femeie şi adora pe favoritul Vienei, ca atîtea alte femei şi fete.

—■ Eşti incorigibil, Rudolf, zise ea rîzînd şi se ridică de pe scaun. — Ce să fac, — cînd prințul moştenitor ordonă, trebuie să mă supun. Ne vom întoarce în salon şi la prima ocazie îți voi prezenta pe Măria Vetsera.

— îți mulțumesc, scumpa mea verişoara exclamă el voios şi îi sărută încă o dată mîna.

Un sfert de oră mai tîrziu, avu loc cea dintîi întîlnire între Rudolf şi frumoasa baroneasă Vetsera. în fața celorlalți oaspeți care auzeau tot ce vorbeau cei doi tineri, nu schimbară decît puține cuvinte. Tuturor le bătu însă la ochi, cînd prințul rugă pe fată să-i acorde primul vals. Cu toate că era angajată pentru toate dansurile, nu putea să-1 refuze pe prințul de coroană şi amîndoi începură să danseze, urmăriți de privirile pline de admirație ale oaspeților.

Măria se simțea ca într-un vis plăcut. Auzea la urechea ei cuvinte măgulitoare şi fiori de plăcere îi străbăteau prin trup. Abia era în stare să răspundă la întrebările lui, căci inima-i bătea cu putere şi cînd prințul o duse, după dans, într-un salon mai retras şi porunci unui lacheu să aducă tinerei fete o băutură răcoritoare, ea nici nu mai ştia pe ce lume se află. Era ca ametită şi părea să trăiască un basm care o făcea nespus de fericită.

Ca şi cînd ar fi primit o poruncă ascunsă, lacheul dispăru şi Măria rămase singură cu prințul In încăperea frumoasă, în care plutea un miros de parfum amețitor. De departe se auzeau sunetele muzicii.

21

Rudolf luase loc lîngă dînsa, emoționat şi el ca niciodată. Ce se întîmplase oare, că prințul atît de răsfățat de femei, stătea acum încurcat în fața unei fete, ca şi cînd ar fi fost la prima lui dragoste ? , îi sărută cu înfocare mîna frumoasă şi îi şopti cu glas plin de patimă :

— Baroneasă, m-ai făcut nespus de fericit, acor-dîndu-mi favoarea de a sta puțin de vorbă cu dumneata şi am impresia că nu voi uita niciodată aceste clipe divine.

Măria înălță capul şi privirile lor se întîlniră.

Deodată, fata păru să-şi dea seama cine era lîngă dînsa şi, devenind palidă, zise cu vocea tremurîndă de emoție.

— Ah, Dumnezeule ! . . . Alteță, dați-mi voie să mă întorc în salon la familia mea. Ce vor spune oaspeții, dacă vor afla că sînt aici !

Se îmbujorase la față şi sări de pe scaun, vrînd să plece, dar Rudolf o reținu.

— Mai dăruieşte-mi cîteva clipe, baroneasă, o rugă el, cu glas dezmierdător. — Lipsa noastră din salon nu se va resimți şi nimeni nu va îndrăzni să-ți facă o mustrare pentru faptul că ai stat de vorbă cu mine un sfert de oră.

Spunînd aceste cuvinte, prințul îi luă mîna şi o acoperi cu sărutări fierbinți. Buimăcită, Măria nici nu ştia ce să-i răspundă şi îi aruncă numai o privire rugătoare. El însă, îmbătat de frumusețea tinerei fete, vru tocmai să-i cuprindă mijlocul, cînd în pragul uşii apăru o femeie îmbrăcată într-o rochie de catifea de culoare închisă şi avînd pe față o mască de mătase. Rămase cîteva clipe nemişcată şi privirile ei păreau că vor s-o străpungă pe Măria.

La vederea femeii, Rudolf sărise în picioare şi o măsură cu o privire plină de mînie.

22

— Cine eşti dumneata ? Cum ai îndrăznit să vii aici şi să mă tulburi ? întrebă el, amenințător.

Măria Vetsera era gata să leşine de spaimă şi se rezemă de o coloană împodobită cu flori.

Străina, care pătrunsese în încăperea unde se aflau cei doi tineri, neoprită de nimeni, izbucni într-un rîs aspru şi batjocoritor.

— Vrei să ştii cine sînt şi de ce am îndrăznit să-ți tulbur idila, Rudolf de Austria ? Priveşte ! ... . zise femeia, al cărei glas i se păru deodată cunoscut prințului.

Brusc, îşi smulse masca de pe față. Era Ştefania, soția lui Rudolf.

Prințul se dădu un pas înapoi, fruntea i se încreți de mînie şi zise, iritat la culme :

— De cînd îi place soției mele să mă urmărească mascată ... să mă supravegheze ?

— De cînd ştiu că onoarea casei domnitoare a Austriei e amenințată să fie terfelită de nişte prostituate ! fu răspunsul tăios.

Măriei Vetsera îi veni să țipe de durere, dar deodată căzu în genunchi şi zise cu lacrimi în ochi :

—■ îndurare, Alteță ! Sînt nevinovată.

Prințesa se uită cîteva clipe la aceea care zăcea la picioarele ei, dar nici o tresărire de milă nu se ivi pe fața ei.

Spionii ei, care o serveau conştiincios îi spuseseră că în seara aceea Rudolf se va duce la balul dat de contesa Larisch.

Sub un pretext oarecare, ea refuzase să ia parte la această petrecere, dar mai tîrziu, cînd iscoadele ci îi aduseră noi ştiri, îşi schimbase deodată gîndul. Pentru ea era uşor să îmbrace un costum oarecare, să pună o mască şi să intre, nestingherită de nimeni, în palatul contesei Larisch.

23

Aceasta îi ieşi în întîmpinare, vru s-o oprească, dar prin asta stîrni şi mai mult gelozia şi mînia ei. Ea era hotărîtă să-şi surprindă soţul şi să dea o lecţie aspră femeii cu care îl va prinde.

Unul din oamenii ei îi spusese unde îl poate găsi pe prinţ, dar habar n-avea că va găsi acolo pe baroneasa Vetsera, care era cu totul nevinovată. Respinse deci pe contesa Larisch şi înainta cu paşi repezi spre salonaşul unde se afla Rudolf.

Cu o sigură privire îşi dădu seama de situaţie şi la vederea frumoasei fete nu se mai putu stăpîni şi spuse cuvintele aspre care o doborîră pe sărmana Măria.

Rudolf se apropie de aceasta şi o ridică de jos.

— Baroneasă, dumneata nu eşti vinovată cu nimic şi purtarea d-tale n-ar putea justifica cuvintele jignitoare ale prinţesei. Regret din tot sufletul că clipele plăcute pe care le-am petrecut împreună se sfîrşesc într-un fel atît de urît. Te rog să te întorci la mama dumitale, căruia îi voi cere mai tîrziu scuze pentru cele îritîmplate. La revedere.

Măria Vetsera ieşi clătinîndu-se pe picioare, fără a-şi da seama de ceea ce se întîmpla în jurul ei. In urechi ii suna mereu cuvîntul îngrozitor : Prostituata !

îi venea să ţipe de durere şi indignare şi s-ar fi prăbuşit la pămînt, dacă în clipa aceea n-ar fi prins-o în braţe un bărbat, care pesemne o căutase şi ieşise tocmai în calea ei.

Acest bărbat era ducele de Braganza.

El aruncă o privire plină de ură spre uşa salonaşului, apoi încleşta dinţii şi conduse pe sărmana fată cît mai repede printr-un gang lăturalnic.

Baronul Baîtazzi observase plecarea ducelui de Braganza din salon şi se luase după dînsul. însă sosi prea tîrziu spre a veni în ajutorul nepoatei sale.

33

— Ce s-a întîmplat, duce ? îl întrebă cu glasul emoţionat, cînd se apropie de el.

Ducele nu putu spune decît :

— Prinţul moştenitor... în salonul cel mic... Prinţesa Ştefania 1-a surprins ... cu baroneasa . . .

Baltazzi scrâşni din dinţi, dar nu mai zise nimic, ci, deschizînd o uşă care dădea în curte, strigă:

— Repede, o trăsură !

După cîteva clipe părăsi cu Măria palatul feeric luminat al contesei Larisch.

La despărțire, strînse mîna ducelui de Braganza

şi-i zise :

—- Vino mîine înainte de prînz la baroana Vetsera. Poate că nu e încă nimic pierdut pentru dumneata şi pentru noi toți. O vijelie năprasnică s-a năpustit asupra Măriei, dar ea e destul de tare spre a nu se lăsa doborîtă. Vino mîine . . . dar negreşit !

Ducele de Braganza răspunse cu hotărîre:

— Voi veni.

Cam în acelaşi timp, dar pe un alt drum, părăsi şi prințul Rudolf, însoțit de Ştefania, palatul contesei Larisch, fără a-şi lua rămas-bun de la oaspeți şi de la stăpîna casei.

In tot timpul drumului pînă la palatul imperial, cei doi soți nu schimbară nici un cuvînt, fiecare din ei fiind adîncit în propriile lui gînduri.

Ajungînd acasă, Ştefania se relrase imediat în apartamentele ei şi acelaşi lucru îl făcu şi Rudolf.

A doua zi, prințul părăsi Viena. sub pretextul că vrea să facă o inspecție militară, dar cei inițiați ştiau bine ce se întimplase şi că dezbinarea între el şi soția sa devenise din ce în ce mai puternică.

4.

După cum făgăduise lui Baltazzi, ducele de Braganza veni a doua zi la baroana Vetsera. ferm ho

24

tărît să ceară mîna Măriei, pe care o iubea cu o dragoste sinceră şi adîncă.

Baîtazzi, care rămăsese în continuă legătură cu sora lui şi aflase dis-de-dimineață că Măria îşi revenise din emoția din ajun, dar nu vroia să vorbească despre amănuntele întîmplării, o înştiința pe baroană de vizita ce avea de gînd să i-o facă ducele de Braganza şi o rugă s-o pregătească pe Măria pentru această vizită.

Baroana îşi îndeplini cu iscusință misiunea şi vorbi Măriei cu atîta dragoste, încît o făcu să se liniştească şi să primească bine pe duce, pentru care de altminteri avea multă stimă.

Afară de aceasta, Măria, încă sub impresia emoției din ajun, îşi puse întrebarea dacă într-adevăr îl iubeşte pe prințul Rudolf, sau ceea ce resimțea în sufletul ei, era numai o patimă trecătoare. în acelaşi timp îşi dădu seama însă, că dragostea ei ar fi o adevărată crimă nu numai față de Ştefania, dar şi față de familia imperială.

Nu trebuia oare, cu atît mai mult după ce fusese înjosită într-un chip nedemn de Ştefania, căreia nici nu-i putea cere socoteală pentru jignirea ce-i adusese să se folosească de prilejul ce i se oferea, pentru a şterge orice urmă de bănuială din sufletul prințesei ? Dacă se va logodi şi mărita apoi cu ducele de Braganza, nimeni n-o va mai putea învinui.

în starea sufletească în care se afla tînăra fată, ducele avea toate şansele ca cererea lui în căsătorie să fie acceptată.

Cînd ducele de Braganza veni la baroana Vetsera, aceasta îl primi cu cea mai mare prietenie.

Ducele, care avea o înfățişare foarte gravă, îi sărută mîna, apoi începu să vorbească despre balul contesei Larisch. Atît el, cît şi baroana ştiau însă că aceasta nu era decît introducerea pentru o eon

vorbire mai serioasă. Apoi însă, ducele de Braganza îi spuse deschis baroanei, care era adăvăratul scop al vizitei sale.

îi vorbi de frumoasele amintiri pe care le păstrase încă de la Gmunden, îi descrise în cuvinte calde adîncă impresie pe care Măria o făcuse asupra lui şi îi spuse, în sfîrşit, că de atunci nutrea speranța să poată face din Măria soția lui.

Apoi începu să vorbească iar de petrecerea din ajun şi aminti şi de incidentul cu prințul de coroană.

— Dragă duce, zise baroana, am regretat din toată inima această întîmplare neplăcută, pentru care nici eu, nici Măria n-avem vreo vină. Dar şi dumneata cunoşti pe prințul Rudolf, aşa cum îl cunoaşte toată Viena.

— Din nefericire îl cunosc prea bine pe Rudolf, — răspunse serios ducele — şi vreau să cred că şi de data asta s-a lăsat dus numai de temperamentul său înfocat, fără să se gîncească că afacerea ar putea avea urmări rele. De altminteri cred că prințesa Ştefania a ştiut să-1 pună iar la locul lui, căci în definitiv femeile şi fetele noastre nu sînt numai un vînat pentru frumosul prinț moştenitor.

Baroana zîmbi din nou. — Sînt de aceeaşi părere cu dumneata, dragă duce, şi cred că această întîmplare nu va avea urmări nici pentru Măria, nici pentru prinț.

Apoi, ducele făcu, cu glas solemn, cererea în căsătorie şi dădu a înțelege în acelaşi timp că, dacă Măria se va învoi să devină soția lui, îndată după nuntă o va duce la una din moşiile sale, departe de Viena. Adăugă că, dacă îi convine baroanei, ea va putea veni de asemenea acolo împreună cu a doua fiică a ei. Altfel, avea de gînd să se stabilească la Viena, într-un palat nou, pe care îl va mobila cu cel mai mare lux.

Baroana fu foarte mulțumită de propunerea ducelui, căci în felul acesta nădăjduia să-şi aranjeze şi situația ei materială, care era foarte încurcată.

După ce mai discutară despre diferite chestiuni în legătură cu cererea pe care o făcuse, ducele o întrebă pe baroană :

— Ai vorbit cu Măria despre scopul vizitei mele de astăzi ? Crezi că va primi să-mi devină soție ? Baroana dădu clin cap, zîmbind.

—■ Măria e încă foarte tulburată de întâmplarea de ieri, însă cred că tocmai în starea .sufletească în care se află acum, perspectivele dumitale sînt mai bune ca niciodată. Totuşi, te-aş ruga să-i laşi cîtva timp de gîndire, căci o inimă de fată trebuie tratată cu mare băgare de seamă. Fiica mea are însă un suflet atît de curat şi sincer, încît va şti să aprecieze dragostea dumitale şi cinstea pe care i-o faci prin această cerere în căsătorie. Acum dă-mi voie să chem pe Măria. Vei vorbi chiar dumneata cu dînsa, fără să fiu eu de față, şi vei putea astfel să-ți dai seama de ce se petrece în sufletul ei.

Baroana se ridică de pe scaun, întinse oaspetelui mîna, apoi ieşi din odaie, lăsînd pe duce foarte emoționat.

Peste cîteva minute avea să se decidă soarta lui, va putea vorbi el însuşi cu Măria şi va auzi din gura ei hotărîrea.

Uşa se deschise şi în pragul ei apăru Măria, mai frumoasă ca niciodată. Era încă palidă, dar această paloare o făcea şi mai fermecătoare, aşa că ducele rămase cu privirea ațintită asupra ei, fără să poată spune un singur cuvînt.

El se ridică de pe scaun şi făcu cîțiva paşi spre tînăra fată, care, cu un zîmbet nespus de drăgălaş, îi întinse mîna, ca unui bun prieten.

26

— Iartă-mă, scumpă baroneasă, că am venit atît de repede să te văd, fără a mă gîndi că trebuie să fii încă obosită după serbarea de aseară, zise ducele de Braganza. Am însă de gînd să plec în curînd din Viena, fiind aşteptat la una din moşiile mele, şi n-am vrut să părăsesc oraşul înainte de a-mi cunoaşte soarta.

Măria ştia ce va urma după această introducere, căci mama ei îi spusese adineaori, în treacăt, cîteva cuvinte asupra scopului vizitei ducelui.

Fata îl invită să ia loc şi se aşează şi ea pe un scaun lîngă dînsul, apoi, uitîndu-se la duce cu o privire în care se putea citi o mare tulburare, îi zise aproape în şoaptă :

— Mama mi-a spus că vrei să-mi pui o întrebare, dar sînt încă atît de buimăcită, încît nici n-aş putea să-ți dau îndată un răspuns sincer şi clar, cum aş vrea să-1 dau bunului prieten care îmi eşti.

Ducele luă mîna Măriei şi o strînse cu căldură.

— Un- prieten devotat pînă la moarte, şopti el, adîno mişcat. ■— Orice ți s-ar întîmpla în viață, te rog să apelezi la mine dacă vei avea nevoie de un ajutor. Te voi apăra de toate nenorocirile şi voi aduce orice jertfă pentru dumneata.

La auzul acestor cuvinte atît de frumoase, spuse din toată inima, Măria închise pentru cîteva clipe ochii.

Dacă acest bărbat nu o va întreba acum de vrea să devină soția lui, nu va trebui să primească cu bucurie, nu va fi apărată de toate nevoile şi grijile ?

Un glas lăuntric îi strigă parcă : „Ia mîna aceasta bună şi cinstită, urmează pe acest bărbat care te iubeşte mai presus de orice !".

Dar cu toate acestea, Măria şovăia, căci i se păru că vede înaintea ei alți ochi care o priveau întristați, că aude o voce care o strigă.

27

Se înfiora şi timp de cîteva clipe se dădu o luptă aprigă în sufletul ei.

Ducele i se adresă iar :

—■ Baroneasă, sînt un om căruia nu-i place să vorbească mult, dar nimeni nu va putea fi mai sincer, nu-ți va putea dori mai mult binele decît mine. Am chibzuit îndelung înainte de a vorbi cu unchiul dumitale şi azi cu mama. Amîndoi au fost buni cu mine şi mi-au dat speranțe, iar acum soarta mea e în mîinile dumitale. Ceea ce pot să-ți dau eu, e destul ca să ai o viață fericită, şi oricît de mare ar fi îndoiala pe care o ai acum în suflet, gîndeşte-te că omul care îți vorbeşte în clipa asta, 1e iubeşte cum nu poate fi iubită mai mult o femeie. Spune^mi Mărio, pot să nădăjduiesc ?

Pe cînd ducele vorbea, fața Măriei se făcu cînd roşie, cînd palidă. Vru să-1 întrerupă, să-i spună ceva, dar privind în ochii lui rugători nu fu în stare să rostească nici un cuvînt. Inima-i era frîntă de durere. Doamne, dacă ar fi fost altul în locul ducelui, cum ar fi ştiut îndată ce să-i răspundă ! . . .

Cum s-ar fi aruncat fără şovăire în brațele lui !

Ducele părea să ghicească ce se petrecea în sufletul tinerei fete şi ar fi dat orice pentru a o scăpa din încurcătură.

— Baroneasă .. . începu el, cu ton rugător. Măria se reculese şi privindu-1 cu ochi trişti,

şopti :

— Cererea dumitale îmi face mare cinste, domnule duce, şi n-aş şti alt bărbat pe care l-aş prețui mai mult decît pe dumneata.

Ducele de Braganza o întrerupse însă repede :

— Nu cer numai prietenia şi stima dumitale, Mărio, ci nădăjduiesc că îmi vei putea oferi mai mult. îți voi da timp de gîndire, voi aştepta să cu

27

noşti mai bine dragostea nemărginită pe care ți-o port. Dă-mi cel puțin o mică speranță.

Cu o mişcare impulsivă Măria îi întinse amîn-două mîiniie, pe care ducele le sărută.

— Mai ai puțină răbdare ! îi rugă ea, încet. Nu-mi cere chiar azi un răspuns hotărîtor. Dacă aş primi să fiu logodnica dumitale, aş şti care e datoria mea. Dar nu pot încă, sînt prea tulburată. Cred că mă vei înțelege, duce. Un singur lucru însă îți pot spune de pe acum : niciodată nu voi uita cuvintele frumoase pe care mi le-ai adresat. Numai un răspuns definitiv nu pot să-ți dau . . . azi încă nu . . .

Din glasul fetei se ghicea o teamă de ceva necunoscut şi ducele se simți adînc mişcat de starea în care o vedea pe sărmana fată.

Se ridică încet de pe scaun, se uită cu o privire tristă la Măria, care, poate fără să vrea, îi destăi-nuise adevărata stare sufletească în care se afla.

— Baroneasă, nu uita că sînt flori fermecătoare, Ia vedere, care totuşi sînt otrăvitoare, zise el cu un ton grav. — Va fi spre norocul dumitale dacă vei recunoaşte la timp acest adevăr. Acum trebuie să mă despart de dumneata, fără să pot lua cu mine un răspuns care m-ar fi făcut cel mai fericit dintre oameni. Plec totuşi cu o mică rază de speranță, că în curînd se va face linişte în sufletul dumitale şi că atunci mă vei chema. In orice caz, îți repet că nu vei avea niciodată un prieten mai bun şi un tovarăş de viață mai credincios decit ți-aş fi eu. Deoarece părăsesc încă astăzi Viena, îți spun de pe acum — rămîi cu bine !

Mai sărută odată mîna Măriei, fără să mai spună nimic. Nici tînăra fată nu putu vorbi, fiind adînc mişcată.

Timp de o clipă îi era ca şi cînd ar fi vrut să-1 oprească, să-i ceară iertare pentru dezamăgirea pe

care i-o pricinuise, dar tăcu şi plecă, resemnată, capul.

Cînd ducele trecu prin vestibul, o uşă se deschise încet şi baroneasa Vetsera îi ieşi în cale. Pe chipul ei se citea o mare încordare.

— Domnule duce .. . şopti ca, — dar cînd se uită în fața lui îşi dădu seama că nu primise răspunsul pe care-1 nădăjduise.

Un fior trecu prin trupul femeii care aşteptase atît de mult de la această întrevedere.

îşi pierduse mințile oare Măria ? Cum a fost ea în stare să şovăie a accepta această partidă strălucită, care ar fi asigurat viitorul întregii familii?

— Baroneasa m-a rugat să-i dau timp de gîndire, zise ducele de Braganza, oprindu-se o clipă. — Aşadar, nu-mi rămîne altceva de făcut,

decît să aştept, dar iubirea pe care o port în suflet pentru copila dumitale, nu va muri niciodată. Rămîi cu bine, baroană !

Aceasta nu găsi îndată cuvinte să- i răspundă ceva şi cînd se reculese, în cele din urmă, ducele de Braganza plecase.

Baroana Vetsera alergă în odaia în care credea s-o găsească pe Măria, spre a-i face aspre mustrări, dar fata părăsise încăperea.

Mîniată, se duse după dînsa în camera ei.

Oare fata aceasta nesocotită nu-şi dădea seama de greşeala pe care o făcuse ? Nu ştia ca în ce situaţie grea .se aflau şi că prin căsătoria cu ducele ar fi scăpat de toate nevoile ?

Găsind încuiată uşa de la odaia Măriei, bătu cu putere, dar nu primi nici un răspuns, aşa că Irebui să se retragă, fără să fi putut vorbi cu ea.

în vremea asta, Măria zăcea trîntită pe patul ei, cu pumnii strînşi la gură, pentru a nu ţipa de durere.

29

Ducele de Braganza plecase şi odată cu el poate şi cea mai frumoasă speranţă a vieţii ei !

Şi cu toate acestea Măria nu putuse face altfel; nu fusese în stare să-şi înfrângă inima.

5.

După întrevederea care avusese loc între Măria şi ducele de Braganza şi după o discuţie aprigă între Baltazzi şi sora lui, familia Vetsera părăsi Viena, fără ca cineva să ştie unde plecase.

Şi ducele de Braganza mai avusese o întîlnire cu baronul Baltazzi, înainte de plecare, şi îi destălnuise acestuia rezultatul nefavorabil al cererii sale, totuşi nu pierdu speranţa că peste cîtva timp starea sufletească a Măriei se va îndrepta în favoarea lui.

Aceeaşi nădejde o avea şi Baltazzi, aşa că interveni cu toată energia pe lîngă baroana Vetsera să plece din Viena şi să nu mai dea Măriei putinţa de a se întîlni cu prinţul Rudolf care, fără îndoială, făcuse o impresie adîncă asupra tinerei fete. El însuşi procură surorii sale banii trebuincioşi pentru plecare şi astfel într-o bună zi baroana dispăru din Viena, împreună cu fetele ei, fără să-şi ia măcar rămas-bun de la prieteni şi cunoscuţi.

Nici contesa Larisch nu află nimic despre locul unde se afla baroana Vetsera. Primise de la aceasta numai o scrisoare prin care o ruga s-o scuze pe Măria că nu mai avusese putinţă să vină s-o vadă, adăugind că nu ştia cînd se vor întoarce la Viena.

Puţin timp după aceste întîmplări, baronul Baltazzi se întîlni în Prater cu prinţul de coroană, care îl întrebă de-a dreptul unde se află sora şi frumoasele sale nepoate. 3aronul rămase cam încurcat, dîn-du-şi seama că

Rudolf nu uitase încă pe Măria şi seara petrecută cu dînsa în casa contesei Larisch. Era însă hotărît s-o ferească pe fată de o nouă în

30

tîlnire cu arhiducele, aşa că dădu acestuia răspunsuri evazive şi, cu riscul de a-şi atrage duşmănia lui, nu-i trăda locul unde se află familia Vetsera.

Se scurse timp şi Baîtazzi crezu că toată afacerea va fi uitată, cu atît mai mult, cu cit se vorbea la Viena că Prințul Rudolf se îndrăgostise de o cîntă-reață de la Operă, cu care petrecea multe nopți la castelul de vînătoare din Mayerling, unde făcea chefuri mari.

De asemenea se vorbea în Capitală, că la aceste excursii, prințul nu se folosea de echipajul său oficial, ci de birja unui oarecare Bratfisch, care mai tîrziu dobîndi o adevărată celebritate.

Despre acest Bratfisch se mai spunea că ştia să cînte foarte frumos din armonică şi că de multe ori îi cînta prințului la masă. Era foarte discret, aşa că se bucura de toată încrederea prințului Rudolf.

Chefurile ele la Mayerling degenerau de multe ori în adevărate orgii, după cum se aflase, pesemne prin nişte servitori prea limbuți ai castelului, dar Rudolf nu se sinchisea de gura lumii şi în special a vieneziior, care îl întîmpinau cu aceeaşi dragoste şi îi iertau năzbîtiile pe care le făcea.

Despre cele ce se petreceau la Mayerling ştia şi Baîtazzi şi credea că prințul fiind ocupat cu o nouă aventură de dragoste, uitase de Măria.

Deoarece baroana Vetsera se plictisea în orăşelul din Ungaria şi stăruia din ce în ce mai mult pe lîngă fratele ei să-i îngăduie întoarcerea la Viena, Baîtazzi, cotind primejdia trecută, nu se mai împotrivi, astfel că într-o bună zi sora şi nepoatele lui apărură iar în vechea lor locuință.

în aceeaşi zi Baîtazzi avu o convorbire lungă cu sora lui, voind să afle ce gînduri avea acum Măria şi dacă se hotărîse să renunțe la orice împotrivire şi să

43

primească în sfîrşit cererea în căsătorie a ducelui de Braganza.

Răspunsul pe care îl primi, nu fu mulțumitor. în timpul lipsei din Viena, starea sufletească a Măriei nu se schimbase, părea mai visătoare ce. niciodată, tresărea uneori la cel mai mic zgomot sau cînd îi vorbea cineva pe neaşteptate, şi căuta singurătatea. Despre ducele de Braganza nu mai vorbise niciodată şi cînd mama ei îi pomenea numele, Măria întrerupea vorba şi ieşea din odaie.

Baltazzi ascultă cu luare-aminte spusele baroanei şi fața i se întunecă.

Mai rămăsese oare o picătură de otravă în sufletul nepoatei sale ?

Dacă era aşa, trebuia să deschidă bine ochii, spre a preîntîmpina o nouă nenorocire.

S-o îndepărteze iar din Viena, nu mai putea, căci contesa Larisch aflase de întoarcerea lor şi o invită pe Măria să vină s-o vadă.

Spre surprinderea tuturor, cîteva zile după întoarcerea familiei Vetsera apăru şi ducele de Braganza la Viena. Luase un concediu mai lung, pe care se părea că vrea să-1 petreacă în Capitală.

Chiar a doua zi după întoarcerea lui, se întîlni cu Baltazzi, vorbiră despre felurite chestiuni, dar în cele din urmă ducele se informă de familia Vetsera.

— Nu ți-a venit încă timpul, dragă duce. zise Baltazzi, dînd din umeri. — Ştii că țin şi eu foarte mult ca nepoata mea să ia în sfîrşit o hotărîre, totuşi nu pot face nimic. Te rog deci să mai ai răbdare, căci în cele din urmă Măria va trebui să-şi dea seama că o căsătorie cu dumneata ar fi cel mai mare noroc pentru dînsa.

31

Ducele privi cîtva timp în gol şi pe chipul lui se putea citi o adîncă întristare. Apoi ridică privirea şi, uitîndu-se țintă în ochii lui Baîtazzi, zise :

— Baroneasa s-a întors şi încă nu s-a hotărît. înțeleg din aceasta că şansele mele n-au crescut deloc. Totuşi, voi mai aştepta, căci o iubesc pe Măria mai mult declt îşi poate închipui dînsa. Ce se va întîmpla însă dacă se va întîlni din nou cu prințul Rudolf ?

Baîtazzi încruntă sprîncenele şi răspunse :

— Te poți bizui pe mine că voi veghea bine, dragă duce, şi voi şti cum trebuie să procedez chiar față de un prinț imperial. Să sperăm însă că lucrurile nu vor ajunge pînă acolo.

Cîteva zile după sosirea familiei Vetsera, prințul Rudolf făcu o vizită verişoarei sale, contesa Larisch, pe care n-o mai văzuse de cîteva săptămîni, fiind ocupat cu vînătorile sale şi cu petrecerile la castelul de la Mayerling.

în ziua cînd îşi aduse iar aminte de verişoara lui şi veni în casa acesteia, părea foarte emoțional; şi nelinişţit, aşa că după ce o cameristă le servi ceaiul şi rămaseră singuri, contesa îi zise, aruneîndu-i o privire cercetătoare :

— Ai ceva pe inimă, dragul meu văr. Te cunosc după față. S-a întîmplat iar ceva neobişnuit şi ai nevoie de ajutorul meu ?

Rudolf rîse şi răspunse cu un ton vesel :

— Ai ghicit, scumpă verişoara. Am venit într-adevăr cu o rugăminte, pe care te rog să mi-o îndeplineşti.

— Ai făcut vreo năzbîtie şi vrei să mă trimiți pe mine la mama dumitale spre a-i cere iertare pentru dumneata ? .. . Cred că ar fi timpul să te liniştești odată, zise contesa rîzînd.

32

—■ Dacă voi fi nevoit să mă cuminţesc, să ştii că nici nu voi mai trăi mult, răspunse prinţul, tot atît de vesel.

— Ei bine, spune-mi acum ce anume ceri de la mine ?

Prinţul îi făcu un semn ştrengăresc cu ochiul, apoi zise repede:

—■ Fă-mi rost de o întîlnire cu încîntătoarea baroneasă Măria Vetsera.

Contesa încreţi o clipă fruntea, ca şi cînd ar fi fost neplăcut impresionată de aceste cuvinte, însă Rudolf îi sărută iar mîna şi zise :

— Ştiu ce ai să-mi spui ! Cunosc toate mustrările care mi se aduc, dar nu pot altfel, căci m-am amorezat lulea de frumoasa baroneasă.

Contesa clătină capul, făcînd pe supărata.

—- Eşti incorigibil, dragă vere ; dar nu-mi e cu putinţă să fac ce-mi ceri. Tînăra baroneasă a venit la mine cu toată încrederea, o consider ca o prietenă bună şi nu vreau să-mi iau nici o răspundere faţă de dînsa. Gîndeşte-te cît...

Prinţul sări în picioare şi zise, agitat :

— Să mă gîndesc . . . mereu să mă gîndesc ! Ce-mi foloseşte gîndirea ? De astă dată sînt serios îndrăgostit şi dacă dumneata nu vrei să-mi dai putinţa s-o văd pe baroneasă, aşa că lumea să n-aibă nimic de clevetit, atunci voi fi nevoit să merg pe alte căi şi şiii bine că le voi găsi.

— Dar, pentru Dumnezeu, dragă Rudolf, nu ştiu ce ai găsit la fata asta modestă, că ţi-ai pierdut în-tr-atît capul ? făcu contesa Larisch, tumită.

— Modestă o fi ea, dar e încîntătoare, răspunse prinţul. — Vrei numai să mă faci să cred că baroneasa nu poate fi asemuită cu altele, însă n-ai să izbuteşti nici dumneata, nici alţii.

53

— Dar nu te gîndeşti deloc la soţia dumitale, la părinţi, cărora le-ai pricinuit pînă acum destule griji şi necazuri ?

Rudolf îşi muşcă supărat buzele.

— Ai face mai bine, scumpă verişoara, ca tocmai acum să nu-mi vorbeşti de Ştefania. Ce este ea pentru mine ? O femeie rece şi trufaşă, care nu vede în mine decît pe fiul de împărat de la cuie aşteaptă să fie ridicată pe tron. De mult s-a deschis o prăpastie între noi şi m-am şi gîndit să rog pe lată! meu şi pe Papa de la Roma să desfacă această căsătorie. Amîndoi ne-am înşelat cînd ne-am căsătorit. Nici unul din noi nu e vinovat, dar nici eu nu pot să-mi înfrînez firea. Vreau să trăiesc, să petrec, să gust toate plăcerile vieţii.

— Şi pentru acest scop te foloseşti eîteodată de mijloace destul de primejdioase, îi întrerupse contesa. — Chiar acum se vorbeşte iar de tot felul de istorii picante care se petrec la Mayerling. Cum stai cu Soltarina de la Operă ?

Rudolf, care o lăsase să-şi isprăvească vorba, începu acum să rîdă, şi, făcînd'un gest de nepăsare, zise :

— Afacerea cu Soltarina s-a sfîrşit. A fost o beție ele scurtă durată, clin care m-am trezit. Femeile capricioase care vor să mă ducă de nas nu-mi plac, oricît de frumoase ar fi ele. Aşadar, de Soltarina nu trebuie să te îngrijeşti. Mi-e dor de o fată, nu numai frumoasă şi veselă, dar şi sinceră şi care să nu cunoască altceva clecît iubirea . . . iubirea adevărată.

Ochii prințului luceau plini de Coc, respirația îi era agitată, şi contesa se sperie aproape de patima cu care vorbise.

— Crezi că baroneasa Vetsera va răspunde la dragostea dumitale, pe care, de altminteri, eu n-o aprob deloc ? îl întrebă ea.

— Vreau să aud răspunsul chiar din gura ei.

— Pentru că îți cunoşti puterea pe care o ai asupra femeilor. Dar de astă dată îți refuz ajutorul meu, chiar cu riscul să te superi pe mine. Dacă ar fi vorba de o femeie oarecare din societate sau de la teatru, aş mai include ochii şi nici lumea n-ar vorbi prea mult. Dar în cazul de față e în joc cinstea unei fete tinere, neprihănită, din societatea cea mai înaltă, care se afla sub ocrotirea mea aproape părintească. Nu. dragă vere, nu pot, şi te rog să-ți scoți din cap această dragoste. îți vei găsi alte distracții şi atunci baroneasa va rămîne neatinsă de vijelia cotropitoare a patimii. De altfel, nu ştii că ducele de Braganza vrea s-o ia în căsătorie ?

Rudolf ridică repede capul.

— E adevărat, verişoara ? Am auzit ele aşa ceva, dar nu mi-a venit să cred.

— O ştiu din izvor sigur, răspunse contesa Larisch. — Partida ar li strălucită, căci prin averea imensă a ducelui ar scăpa şi baroana Vetsera din situația grea în care se află. Din nefericire, Măria nu s-a hotărît încă.

Prințul începu iar să rîdă.

— Fără îndoială că fermecătoarea Măria nu-1 iubeşte pe duce şi nimeni n-o poate sili să-1 iubească. Şi dacă e vorba că familia ei are nevoie de ajutor, dispun şi eu de mijloace cel puțin tot atît de însemnate ca şi ducele de Braganza.

— Nu cumva te gîndeşti să faci din Măria Vetsera amanta dumitale oficială ?

— Poate şi ceva mai mult. Dacă nu va merge altfel, o voi lua chiar de soție, zise Rudolf, de astă dată cu o seriozitate neobişnuită la dînsul.

-- Asta ar fi curată nebunie ! strigă contesa, buimăcită. — Maiestățile Lor n-ar îngădui niciodată aşa ceva, iar pe de altă parte căsătoria dumitale cu

Ştefania nici n-ar putea fi desfăcută, întîi din pricina copilei voastre şi al doilea fără dispensa Papei.

— Pe Papa aş putea să-l rog să-mi acorde această dispensă.

— Dar te-ar refuza. Toate astea sînt idei pe care ţi le-ai făcut în zadar şi nădăjduiesc că te vei cuminţi.

Prinţul se opri în faţa contesei şi o întrebă cu ton hotărît.

— Vasăzică nu vrei să-mi dai nici un ajutor în afacerea asta, dragă verişoara ?

— Nu te supăra, Rudolf, dar trebuie să te refuz, fu răspunsul.

— Bine, atunci voi vedea ce pot face singur, zise prinţul înciudat şi, fără a-şi lua rămas bun, ieşi repede din odaie.

Contesa Larisch chibzui cîteva clipe dacă n-ar fi mai bine să-l reţină pe Rudolf, căci în starea sufletească în care se afla era capabil să facă orice nebunie ; dar deodată auzi voci înăbuşite din vestibul şi sări în picioare, căci recunoscuse şi glasul Măriei Vetsera.

Deschise repede uşa şi zări pe prinţul de coroană lîngă tînăra fată, a cărei mînă o luase şi o săruta cu patimă.

întîmplarea sau destinul adusese pe Măria în palatul contesei, voind să-i facă prima vizită după întoarcerea ei la Viena.

Fata rămase înmărmurită la vederea lui Rudolf, pe cînd chipul ei frumos se acoperi de o roşeaţă vie, şi făcu o mişcare ca şi cînd ar fi vrut să fugă. Dar prinţul îi luase mîna, o oprise şi acum îi şoptea cuvinte aprinse.

— Nu trebuie să fugi de mine, baroneasă, după ce o întîmplare fericită a făcut să ne întîlhim. De cînd ai părăsit Viena te-am căutat neîncetat, am întrefaat pe toţi de dumneata, dar n-am putut afla de la nimeni unde te afli. Ai uitat cu totul seara aceea frumoasă pe care am petrecut-o împreună la balul costumat ?

■—• N-am uitat-o, Alteţă, căci seara aceea mi-a adus cea mai grozavă jignire care se poate aduce unei fete, murmură Măria, uitîndu-se de astă dată ţintă în ochii lui Rudolf.

— Ştiu, făcu prinţul, şi îţi făgăduiesc că vei căpăta satisfacţie. Dar acum te rog să-mi mai dăruieşti un sfert de oră, aici în palatul contesei, care e şi protectoarea dumitale binevoitoare. Nu pot să te las să pleci, fără să-ţi spun că mi-a fost un dor nebun de dumneata.

Măria se afla iar cu totul sub puterea vrăjii pe care prinţul o exercita asupra tuturor femeilor, şi ar fi dat mult dacă în clipa aceea ar fi venit contesa s-o scape din încurcătura în care se afla.

Dar o întîmplare neaşteptată o reţinu pe contesa Larisch în momentul cînd vru să intre în vestibul.

Auzise uruitul unor roţi de trăsură în curte, şi presimţind parcă ceva neplăcut, se duse spre fereastră să vadă cine venise. Se sperie cînd

recunoscu pe ducele de Braganza, care tocmai cobora din trăsură şi intra în palat. Ar fi fost o adevărată nenorocire, dacă ducele s-ar fi întîlnit tocmai acum cu prinţul Rudolf şi Măria Vetsera.

Alergă repede să intre în camera în care se aflau cei doi tineri. Veni tocmai la timp pentru a întîm-pina pe duce, care părea să fie foarte agitat.

Braganza se scuză faţă de contesa Larisch pentru venirea lui neanunţată şi în acelaşi timp aruncă priviri cercetătoare în jurul lui, aşa că dînsa, care observase aceste priviri, îl întrebă, rîzînd, pe cine caută.

35

— Ducele şovăi cîteva clipe, apoi o privi drept în ochi şi zise cu un ton hotărît :

— Vreau să-ţi vorbesc deschis, contesă. Cred că ai aflat că am cerut în căsătorie pe baroneasa Măria Vetsera, pe care o iubesc din toată inima. Ştiu însă că mai există un bărbat care râvneşte la dînsa şi că în clipa de faţă acest bărbat se află în palatul dumitale, unde a venit şi baroneasa, fără îndoială, neştiind pe cine va întîlni aici. Sînt hotărît să întrerup această întrevedere şi poate voi izbuti s-o salvez pe baroneasă, care e în primejdie să-şi ardă aripile, întocmai ca un fluture care a fost atras de o lumină puternică. Unde o pot găsi pe baroneasa Vetsera, contesă ?

Contesa Larisch nu-1 mai văzuse niciodată pe ducele de Braganza atît de surescitat, dar în acelaşi timp atît de hotărît.

— Ţin să-ţi atrag atenţia, duce, că daeă într-adevăr bărbatul de care vorbeşti s-ar afla.aici, el ocupă un rang atît de înalt, încît ar putea să te împiedice să-1 deranjezi. Aşadar, nu-i asta calea ceti mai bună pentru a dobîndi certitudinea pe care o cauţi.

— Ştiu as'ta, contesă, şi în orice altă împrejurare aş primi lecţia pe care mi-o dai şi ţi-aş cere iertare. Acum însă e în joc soarta aceleia pe care o iubesc din toată inima şi care e toată fericirea mea.

— Nu-mi este îngăduit să te înţeleg, zise contesa, aşa că te rog să mă laşi acum singură.

— Voi rămîne aici atîta timp, pînă cînd voi fi faţă în faţă cu bărbatul care vrea să nenorocească o fată cu sufletul curat.

Deodată tresări, căci i se păru că aude un ţipăt uşor din încăperea alăturată.

— îmi interzici intrarea în apartamentele dumitale, contesă, urmă el, tremurînd de. emoţie. în cazul acesta îmi voi îngădui să găsesc singur drumul

5 fi

şi în urmă îmi voi cere iertare pentru îndrăzneala mea.

Ducele vru să deschidă uşa cea mai apropiată, dar ducesa îi tăie calea şi, palidă la faţă, îi zise :

— Aşteaptă un moment, duce ! Te voi anunța, Braganza se opri, încleştîndu-şi dinții şi contesa

dispăru în camera de alături.

Acolo se petrecuse între timp o scenă pasionantă între arhiducele Rudolf şi Măria Vetsera, care aşteptase în zadar intervenția contesei.

Sub înrîurirea cuvintelor calde ale prințului, Măria se lăsase într-un Eotoliu, nemaiputîndu-se ține pe picioare, iar prințul se lăsă în genunchi şi îi sărută mîinile.

— Te iubesc, boroneasă ; mi-a fost un dor nebun de dumneata. Pînă astăzi n-am ştiut ce este dragostea, clar acum a venit un înger care mi-a arătat-o. in visurile mele îți văd chipul drag şi îmi întind brațele doritoare spre el. Sînt gata să jertfesc ori-cînd tronul şi toată împărăția pentru un zîmbet, pentru o vorbă de dragoste de pe buzele dumitale. Se spune că ducele de Braganza ți-a cerut mîna. Dar ce poate să-ți dea acest om liniştit ? Ce ştie ei despre dragostea înflăcărată care arde inimile ? Ce fericire îți va putea oferi, dacă te va duce pe una din moşiile lui îndepărtate, unde nu e viață, nu e veselie ? Pe dumneata trebuie să te încălzească razele fierbinți ale soarelui iubirii, trebuie să străluceşti în lume. Spune-mi un singur cuvînt, Mărio, care să mă facă cel mai fericit om din lume !

Boroneasă Vetsera era atît de buimăcită de această declarație de dragoste furtunoasă, încît nu fu în stare să se împotrivească, atunci cînd prințul o cuprinse în brațe şi o sărută cu patimă.

— Acum eşti a mea pentru toată viața, Mărio ! Sînt în stare să dobor toate piedicile care s-ar ridica

împotriva iubirii noastre, căci am citit în ochii tăi că şi tu mă iubeşti, că ți-a fost dor de mine. Fii curajoasă, iubita mea, căci te voi apăra de toate primejdiile.

în clipa aceea hotărîtoare, uşa fu deschisă repede, contesa Larisch intră în cameră şi, fără a-şi mai lua timpul să ceară scuze pentru întreruperea pe care o pricinuise, se apropie de Rudolf, care părea foarte

supărat, şi îi şopti la ureche:

— A venit ducele.

Apoi deschise o uşă tăinuită şi urmă :

— Pe aici puteți părăsi palatul, fără să vă vadă

nimeni.

Măria ieşi repede, dar prințul rămase pe loc.

— PJcacă şi dumneata, Rudolf .. . pleacă repede, zise contesa, stăruitor.

însă prințul, conştient de rangul şi puterea lui, înălță capul cu trufie şi răspunse cu ton aspru :

— Lasă-1 pe duce să intre ! Vreau să aud ce are de spus.

Contesa nu mai avu timp să se ducă spre a-1 anunța pe duce, căci acesta se şi ivise în prag, cu fața palidă. Aruncînd o privire în cameră, zări uşa tăinuită pe care contesa, în graba ei, uitase s-o închidă.

Cei doi bărbați rămaseră cîteva clipe față în față, cu privirile încruntate, apoi Rudolf se întoarse spre contesă şi-i zise cu un ton rece :

—- Lasă-ne singuri, dragă verişoară !

Contesa se înclină, apoi părăsi încăperea.

După plecarea ei domni cîteva clipe o tăcere aproape sinistră, aşa că se auzea chiar respirația gî-fiitoare a celor doi adversari.

Ducele nu vedea de astă dată în Rudolf pe moştenitorul tronului şi superiorul său, ci pe omul care îi răpise tot ce avea mai drag pe lume.

53

— Ce ai să-mi spui, domnule colonel ? întrebă Rudolf, cu glas tăios, folosindu-se intenționat de titlul militar pe care îl avea ducele.

Braganza se apropie de prinț şi răspunse, amenințător :

— Azi nu vorbesc nici cu Altața Sa prințul moştenitor, nici cu superiorul meu, ci de la om la om şi te întreb : ce gînd ai cu baroneasa Măria Vetsera, pe care vreau s-o iau de soție ?

Arhiducele se făcu palid, ceea ce era un semn de mînie grozavă la dînsul.

—- Te voi pune la respect, colonele Braganza. Poți să pleci ! strigă el.

Dar ducele nu se mişcă din loc.

— De m-ar costa şi viața, arhiduce Rudolf, nu voi pleca pînă cînd nu-ți voi cere socoteală pentru faptul că te-ai atins de cinstea fetei pe care o iubesc.

— Domnule duce . . . izbucni Rudolf. — Dumneata nu ştii că moştenitorul tronului n-are voie să se bată în duel ?

— Ştiu asta, dar există şi o lege nescrisă şi în baza acesteia îmi vei da satisfacție. Prin uşa aceea a plecat fata pe care vrei s-o seduci. îndrăzneşti să tăgâduieşti asta ?

— N-am nici un răspuns pentru dumneata ! făcu Rudolf, cu un ton jignitor.

— Bine, dar atunci aştept martorii dumitale şi sper că n-ai să-mi refuzi satisfacția pe care ți-o cer. Poate te vei servi de puterea pe care o ai şi vei da ordin să fiu arestat, dar în cazul acesta voi şti că prințul de coroană nu e numai un seducător ordinar, ci şi un laş !

Fața arhiducelui deveni lividă şi din ochi îi scăpărau fulgere de mînie. Deodată apucă un scaun pe care vru să-i azvîrle în capul ducelui, dar şi acum

acesta rămase nemişcat, ca o stană de piatră. Atunci, prințul lăsă brațul în jos şi scaunul căzu cu zgomot pe podea.

— Vei mai. . . primi. . . ştiri de la ... mine . . . zise el apoi, abia puțind să articuleze cuvintele.

Ducele de Braganza se înclină şi părăsi încăperea, fără să spună un cuvînt.

Uitînd să-şi mai ia rămas-bun de la contesa La-risch, plecă şi Rudolf, cu paşi şovăitori, şi se urcă în trăsura care îl aşteptase afară.

Pentru întîia oară în viață i se întîmplase, ca un inferior Să-i aducă o jignire atît de mare şi să-i arunce în față epitetul de laş.

Dar din incidentul acesta prințului nu-i rămase nimic în minte, căci mereu vedea înaintea ochilor chipul frumos al Măriei Vetsera, care trebuia să devină a lui, fie că-i va aduce fericire sau nenorocire.

6.

împăratul Frantz Josef se afla în cabinetul său de lucru şi privea îngîndurat la documentele care i se aduseseră în dimineața aceea spre semnare.

Dar gîndurile sale erau cu totul în altă parte şi treeîndu-şi mîna peste frunte clătina îngrijorat capul.

încetul cu încetul ajunseseră şi la urechile lui zvonurile care se răspîndiseră asupra vieții destrăbălate pe care o ducea fiul său, deşi împărăteasa se străduise să-i ascundă greşelile moştenitorului tronului, pe care dînsa îl iubea cu o dragoste nemărginită.

Nici Frantz Josef nu fusese un tată sever şi de multe ori închisese ochii cînd aflase de isprăvile lui Rudolf, al cărui temperament înfocat îl cunoştea prea bine, dar îl durea faptul că nu se împăca deloc cu soția lui, prințesa Ştefania, căci caracterele lor nu se potriveau.

38

Împăratul aflase şi de chefurile care se făceau pe la diferitele castele de vînătoare, la care nu luau parte numai prietenii prințului, dar şi femei cărora le plăcea să petreacă.

Era în dimineața care urmase după scena din palatul contesei Larisch şi nu trecuse nici jumătate de oră de cînd contesa, care îi ceruse o audiență particulară, îl părăsise pe împărat.

Ea ştia tot ce vorbiseră cei doi adversari, căci nu se sfiise să asculte la uşă, presimțind o nenorocire.

în primul moment rămase înmărmurită de spaimă, dar reculegîndu-se îşi dădu seama că trebuie să ia măsui-i, spre a preîntîmpina un scandal nemaipomenit.

După o chibzuință îndelungată, se hotărîse să se ducă personal la împărat, care va şli să împiedice duelul ; cu prilejul audienței ea pronunță şi numele baronesei Măria Vetsera.

Frantz Josef fu adînc tulburat cînd auzi despre acest nou scandal şi numai cu greu se putu stăpîni să nu dea frîu liber mîniei sale. Pe contesă o rugă să nu spună nimic împărătesei, însă printr-un curier special îl chemă pe Rudolf imediat la dînsul şi acum venise clipa cînd moştenitorul tronului avea să apară în fața tatălui său.

între (imp împăratul mai dăduse un alt ordin, şi anume acela că ducele de Braganza n-avea voie de a părăsi casa, fără învoirea suveranului său.

Şambelanul intră în cabinetul de lucru şi anunță împăratului sosirea arhiducelui Rudolf. Acesta intră, cam palid la față şi îşi luă poziția.

Nu-şi închipuia că tatăl său aflase ceva despre cearta lui cu ducele de Braganza, ştiindu-1 pa acesta un om de onoare şi care n-ar fi trădat o astfel de chestiune.

39

încă în noaptea aceea, Rudolf avusese o întrevedere cu prietenii săi, contele Hoyos si prințul de Co-burg, cărora le spusese intenția sa de a se bate în duel cu ducele de Braganza şi îi rugă să-i servească drept martori.

Atît contele Hoyos, cît şi prințul de Coburg rămaseră înmărmuriți la auzul acestei propuneri şi încercară pe toate căile să-1 abată pe Rudolf de la acest gînd, dar toate străduințele lor rămaseră zadarnice.

Bineînțeles că afacerea trebuia să rămînâ o taină şi prietenii lui Rudolf plecară întristați, căci nu găseau nici un mijloc spre a împiedica primejdia, fără să comită o adevărată trădare față de Rudolf.

Din partea aceasta prințul era deci liniştit, dar se întreba ce scop avea atunci audiența urgentă la care îl chemase împăratul ?

Frantz Josef făcu fiului său semn să se apropie şi să ia loc pe un scaun lîngă dînsul, apoi începu :

— Am de vorbit lucruri foarte grave cu tine, Rudolf, dar de astă dată nu e împăratul care îți vorbeşte, ci tatăl tău.

—■ Aha, îşi spuse prințul — vasăzică iar voi avea de auzit o predică.

împăratul îi aruncă o privire plină de îngrijorare.

— Prin ce am stîrnit nemulțumirea înaltului meu tată ? întrebă Rudolf, în aparență foarte liniştit.

Frantz Josef era un om căruia nu-i plăcea vorbe multe, aşa că intră îndată în miezul chestiunii.

— Sîntem singuri, nimeni nu ne poate auzi, aşa că putem discuta deschis. Am auzit iar vorbindu-se multe despre felul de viață pe care găseşti cu cale să-1 duci în timpul din urmă şi cred că ar fi spre binele tău să

încetezi odată cu scandalurile, înainte ca ele să se răspîndească în public, căci şi aşa s-a vorbit prea mult. Acum cîteva zile am primit şi de la regele Leopold al Belgiei o scrisoare prin care se plînge de tratamentul pe care trebuie să-1 îndure

40

Ştefania din partea ta. N-am mai crezut necesar să discut cu tine despre această chestiune şi am răspuns socrului tău, căutînd să-1 liniştesc cum am putut mai bine. Ar fi însă timpul să te potoleşti şi să duci o viaţă vrednică de un moştenitor al tronului Austriei. Şi eu am fost tînăr, am petrecut şi mi-au plăcut femeile, dar am ştiut totuşi să-mi păstrez demnitatea şi să nu uit de îndatoririle pe care mi le impunea rangul. Tu însă, uiţi de toate acestea, Rudolf, şi lucrurile au ajuns pînă acolo că lumea nu mai vede în tine pe prinţul de coroană, ci ţi se spune „seducătorul" şi „vînătorul de femei", care îşi pierde timpul în aventuri de dragoste şi chefuri; Ca părinte şi ca împărat sînt dator să te previn că trebuie să te împaci cu Ştefania. Ocupă-te mai mult de ea şi de copila ta şi mai lasă prietenii tăi, pe care aş avea mare chef să-i îndepărtez din Viena.

împăratul vorbise cu o însufleţire ce creştea în fiecare clipă, pe cînd pe faţa lui Rudolf se putea citi tulburarea de care era frămîntat.

în cele din urmă prinţul zise :

— Sînt învinuit pe nedrept, Maiestate.

— Ţi-am spus că în clipa aceasta nu-ţi vorbeşte împăratul, ci părintele, aşa că poţi să-mi spui tată. în ce priveşte mustrările pe care sînt nevoit să ţi le fac, ştii mai bine ca mine că sînt îndreptăţite şi aştept alt răspuns din partea ta, decît acela că eşti nevinovat.

Cu temperamentul său aprins, prinţul era gata să izbucnească, căci cu toate că îşi iubea părintele, nu-i plăcea ca acesta să se amestece în chestiunile sale personale. Se stăpîni însă, impresionat de seriozitatea cu care îi vorbise împăratul.

— Aş vrea să ştiu ce mi se reproşează iar, tată .? Recunosc că duc o viaţă cam uşoară, dar şi Ştefania este vinovată prin răceala pe care mi-o arată. Firile

40

noastre sînt prea deosebite. Ea se plînge mereu tatălui ei, care îmi face mustrări jignitoare, şi acum lucrurile au ajuns chiar pînă la tine. Prin aceasta situaţia nu se va îndrepta. Sînt tînăr, am în vine sînge cald, pe care l-am moştenit de la tine şi vreau să trăiesc !

Rudolf spuse aceste cuvinte cu însufleţire, şi împăratul îl privi grav.

—• Nimeni nu-ţi cere să duci o viaţă de sihastru, numai să fii cuminte şi să nu oferi publicului ruşinosul spectacol al unui scandal conjugal în casa Habsburg.

De astă dată Rudolf nu se mai putu stăpîni şi zise :

— Pentru a preîntîmpina toate aceste neplăceri, n-ar fi mai bine să se desfacă imediat căsăloria mea cu Ştefania şi să mi se dea putința să-mi croiesc o viață potrivită cu firea mea ?

împăratul luă o înfățişare severă şi cuvintele care urmară fură spuse cu glas tăios :

— Nici nu vreau să aud ceea ce ai spus acum. E curată nebunie să te gîndeşti la desfacerea căsătoriei tale. E datoria ta să te împaci cu Ştefania şi să nu mai dai prilej de nemulțumire regelui Belgiei. Asta ți-o ordon în calitatea mea de împărat şi de cap al familiei !

Rudolf sări de pe scaun şi îşi luă iar poziția, dar tremura din tot trupul.

— Şi dacă nu-mi va fi cu putință să-mi urmez viața alături de soția mea ? strigă el, iritat.

— Atunci n-ai avea dreptul să faci parte din familia domnitoare de Habsburg şi să devii suveranul monarhiei austriece, căci pentru aşa ceva este nevoie de un om care ştie să-şi stăpînească patimile, fu răspunsul aspru al lui Frantz Josef. Nădăjduiesc însă că încă n-a pierit din sufletul tău orice urmă de demnitate. Gîndeşte-t« şi la mama ta, «aj?e a foarte îngrijorată. Rupe toate relațiile cu femeii* uşoare şi atunci vei fi salvat, ne vei rămhiQ nouă, soției tale şi țării.

în sufletul lui Rudolf se dădu o luptă aprigă. Se gîndi la nopțile frumoase de la Mayerling, la ochii fermecători ai baronesei Vetsera, dar şi la dur®r«a pe care o pricinuia părinților săi dacă îşi va eonti-nua viața pe care o ducea acum.

Văzînd privirea întristată a împăratului, fu eu-prins de o emoție adîncă şi răspunse :

— Vreau să mă cumințesc, tată ! ... Dar dacă voința mea va fi prea slabă, dacă sîngele care îmi clocoteşte în vine va fi mai tare . . .

împăratul îi întinse mîna.

— Pentru cuvintele acestea îți mulțumeşte şi părintele tău şi împăratul. Vei şti să-ți faci datoria, aşa cum am ştiut şi eu să mi-o fac, Rudolf. Aeum du-te şi cugetă liniştit asupra celor ce ți-am spus.

Cînd prințul, adînc mişcat, se aplecă asupra mîi-nii tatălui său, spre a o săruta, acesta îi mai spuse :

— Ieri ai avut o discuție aprinsă, cu ducele de Braganza în palatul contesei Larisch. Prin cine am aflat, n-are importanță şi nici nu vreau să cunosc numele femeii care a fost pricina acestei discuții. Insă ceea ce ai de gînd să faci, nu se va întîmpla, căci am şi dat ordinele necesare pentru a împiedica duelul. Ducele de Braganza se află în arest, pentru că a îndrăznit

să provoace la duel pe moştenitorul tronului şi cred că acum a recunoscut că a făcut o nebunie.

Rudolf deveni iar palid. Vasăzică fusese trădat ? Cine oare se amestecase în această chestiune ? Se gîndi la contesa Larisch, căreia îi arăta prea multă încredere.

42

Vru să vorbească, dar împăratul îi zise : — Nu-ți cer nici un răspuns, căci afacerea a fost lichidată. Aici nu e vorba de curajul personal, ci de o chestiune de Stat, care trebuie să primeze orice. Nu uita ce mi-ai făgăduit şi dacă te vei ține da cu-vînt, voi putea privi cu mai multă încredere în viitor.

Prințul salută milităreşte, apoi părăsi cabinetul de lucru al împăratului, fără să mai spună un cuvînt.

Trei zile mai tîrziu fu ridicată starea de arest a ducelui de Braganza şi îi fu îngăduit să părăsească locuința. înainte de ridicarea pedepsei i se ceru cu-vîntul de onoare că nu va mai întreprinde nimic împotriva prințului de coroană. Ducele ştia acum că îşi atrăsese dizgrația Curții şi afară de asta i se ceru să-şi dea demisia din armată, lucru la care el era, dealtminteri, hotărît dinainte. Deocamdată ceru un concediu nelimitat.

Nu se ştie pe ce cale, dar zvonul despre duelul împiedicat de însuşi împăratul se răspîndi şi în public, fără însă ca cineva să îndrăznească a vorbi ceva pe față.

Şi baronul Baltazzi află despre această afacere şi ştia care era pricina.

Se duse din nou la sora lui şi îi ceru cu toată stăruința să hotărască pe Măria să dea un răspuns favorabil cererii ducelui de Braganza şi a împiedica continuarea relațiilor ei cu prințul Rudolf, spre a evita cea mai mare nenorocire.

Baroana era foarte tulburată. Măria nu-i spusese nimic de întîlnirea din palatul contesei Larisch, dar de cîtva timp fata se schimbase cu totul. Era veşnic înfrigurată, nu primea nici un sfat şi părea că suferă de o grea depresiune sufletească. Baltazzi îşi dădu seama că această stare de lucruri nu mai putea să dureze şi că se va putea îndrepta numai prin

42

logodna cît mai neîntârziată cu ducele de Braganza.

Chemă pe Măria şi, împreună cu baroana Vetsera, stăruiră atît de mult pe lîngă tînăra fată, încît aceasta, în tulburarea sufletească în care se afla, cedă în cele din urmă şi făgădui că va primi cererea ducelui.

Atît Baltazzi cît şi sora lui erau nespus de fericiți de acest răspuns şi baronul se duse imediat la ducele de Braganza, cu care avu o lungă întrevedere, cu care prilej orînduiră tot ce mai era de făcut pentru pregătirile de logodnă.

Ducele iubea prea mult pe Măria, spre a mai fi supărat pe dînsa de întîlnirea pe care o avusese cu prinţul Rudolf în palatul contesei Larisch, întîlnire care putea să fi fost si [ntîmplătoare.

De aceea se învoi să vină chiar a doua zi spre a auzi el însuşi răspunsul Măriei şi se arătă foarte fericit de întorsătura pe care o luaseră lucrurile.

Dacă Măria va deveni logodnica lui oficială şi mai tîrziu soţia lui, va şti el să împiedice orice nouă întîlnire cu primejdiosul prinţ, cu atît mai mult cu cît avea să părăsească Viena îndată după nuntă.

A doua zi, ducele de Braganza se duse deci Ia baroana Vetsera, nutrind cele mai frumoase speranţe de viitor, dar cînd ajunse la locuinţa familiei Vetsera, fu lovit ca de trăsnet cînd i se spuse că in aceeaşi noapte Măria dispăruse fără urmă.

Baltazzi şi plecase s-o caute. Toţi erau buimăciţi de dispariţia neaşteptată a tinerei baronese.

Palid ca un mort şi fără să mai rostească un singur cuvînt, ducele îşi luă rămas bun. Avu presimţi rea că pierduse pentru totdeauna fericirea visată.

7.

Afară de baroana Vetsera, nimeni, nici chiar Baltazzi, nu află adevărul asupra dispariţiei Măriei.

43

In ajua de a-şi da consimţămîntul pentru căsătoria cu ducele de Braganza, sărmana fată era atît de buimăcită, se simţea atît de nenorocită, încît părăsi casa părintească în toiul nopţii şi rătăci pe străzi, fără nici o ţintă.

Un singur gînd avea : să alerge la acela care o va pute* apăra, şi îi va putea da un sfat pentru a » scoată din grozava încurcătură în care se afla.

întîmplarea făcu să-i iasă în cale o birjă, pe care avu impresia c-o recunoaşte. Era Bratfisch, birjarul faverit al prinţului Rudolf.

Şi acesta păru s-o recunoască, deoarece întrebă :

— Unde doreşte domnişoara baronească s-o duc ? Măria e*a atît de tulburată, încît în primul mo-

msnt nu ştia ce să-i răspundă. îşi duse mîinile la tîmple, se uită buimăcită la Bratfisch şi în cele din urmă zise, cu glasul înăbuşit de emoţie :

— La el... la Rudolf . .. oriunde ar fi... Bratfisoh, care se dăduse jos de pe capră, îi ajută

Măriei să se urce în trăsură, apoi dădu bice cailor şi porni în noapte.

Ţinta ara castelul de vînătoare de la Mayerling.

Ajungînd aici, poarta castelului fu deschisă şi trăsura înainta pe aleea parcului.

întîmplarea făcu ca în noaptea aceea să fie şi prinţul de coroană la castel, unde venise cu mai mulţi prieteni să petreacă, deoarece uitase de făgă-duiala pe eare o dăduse împăratului.

Nu mult după audienţa la acesta, Rudolf avusese o-discuţie cu Ştefania, care se sfîrşise cu o înstrăinare şi mai mare între cei doi soţi.

Prinţul tocmai privea la o dansatoare, o unguroaică plină de foc, care fusese şi ea invitată la castel, cînd Loscheck, servitorul său de încredere, se apropie de el şi-i şopti la ureche.

44

Fără a spune un cuvînt, Rudolf sări de pe scaun şi ieşi din sală.

într-o încăpere mică de lingă apartamentul pe care îl ocupa dînsul cînd se afla la Mayerling, găsi pe baroneasa Vetsera, întinsă într-un fotoliu, aprea-pe fără cunoştinţă, tremurînd din tot trupul, căci abia acum îşi dădu seama de pasul pe care-1 făcuse, venind la castel să-1 găsească pe Rudolf.

Lîngă uşă mai stătea încă Bratfisch, cu biciul în mînă, şi prinţul îi ceru lămuriri, dar nici el nu putu spune mai mult decît ştia, şi anume că întîlnise pe baronească pe stradă şi o adusese aici. . .

Prinţul făcu semn lui Bratfisch să plece apoi, cuprins de patima care îl ardea, se aruncă la picioarele Măriei, o îmbrăţişa şi îi şopti cuvinte de dragoste înfocată.

în culmea deznădejdii, tînăra îi spuse :

— Ajută-mă . .. scapă-mă, Rudolf ! . . . Vor să mă mărite cu ducele de Braganza . . . dar prefer să mor decît să devin soţia lui. Lasă-mă să rămîn la tine sau omoară-mă, dacă vrei !

Rudolf sări în picioare, copleşit de un sentiment de fericire şi răspunse :

— Nu vei muri, Mărio, iubita mea . . . Trebuie să trăieşti, să fii fericită şi să mă faci şi pe mine cel mai fericit dintre muritori.

înainte de a-şi putea da seama de ce se întîmplă cu dînsa, prinţul o luă în braţe şi o duse într-o încăpere alăturată.

în noaptea aceea Rudolf nu se mai întoarse în sala unde petreceau prietenii lui şi destinul Măriei Voiseră şi a prinţului moştenitor se împlini.

A doua zi, Măria se întoarse acasă. Veni cu trăsura condusă de Bratfisch şi îşi găsi mama şi sora într-o nelinişte grozavă. Ea însăşi era cu totul schimbată. Faţa îi era încă palidă, dar în ochii ei lucea o

44

sclipire de fericire şi zîmbetul drăgălaş care dispăruse de mult, îi flutura iar pe buze.

Bratfisch dădu baroanei Vetsera o scrisoare care conţinea comunicări de mare însemnătate, precum şi o dispoziţie de plată pentru o sumă foarte mare.

Măria nu vorbi nimic despre cele întîmplate în noaptea aceea, căci prințul de coroană îşi luase însărcinarea să dea el însuşi baroanei toate lămuririle necesare. Mama Măriei avu in primul moment oarecare remuşcări şi se gîndi să spună fratelui ei, baronul Baltazzi, cele petrecute, dar în cele din urmă lăcomia de bani învinse, apoi avu şi speranța că, în sfîrşit, va scăpa din situația materială grea în care se afla.

Prințul Rudolf îi scrisese că e hotărît să divorțeze, să renunțe la tron şi să se căsătorească cu Măria.

Oricît de nebună părea această perspectivă, baroana o crezu şi făcu tot ce-i cerea prințul. Intre altele era şi sfatul să spună fratelui ei o adevărată poveste şi anume că Măria, sub impresia unei rătăciri trecătoare şi de teama ducelui de Braganza, fugise noaptea de acasă, rătăcise pe străzi şi găsise adăpost în mînăstirea Carmelitelor, de unde a doua zi s-a întors acasă, după ce tulburarea ei se mai potolise. Vrînd-nevrînd, Baltazzi trebui să dea crezare acestui basm.

Ducele de Braganza părăsise Viena încă în aceeaşi zi, fără să fi scris măcar o scrisoare de rămas-bun baroanei.

De la acea dată viața în casa acesteia se schimbă cu totul. Ea credea din ce în ce mai mult în spusele prințului de coroană, iar Măria era cu totul sub în-rîurirea dragostei ei.

Desele întâlniri între Măria şi prințul Rudolf avură loc la castelul de la Mayerling, unde Bratfisch, omul de încredere al prințului, o ducea cu trăsura.

7C

După scurt timp zvonul despre noua iubire a prințului Rudolf, pe care nici împăratul n-o putuse 1 împiedica, se răspîndi în toată Viena.

Spre cinstea Măriei, trebuie spus că dînsa era încredințată că Rudolf îşi va îndeplini făgăduiala de a o lua în căsătorie, îndată ce va primi dispensa papală pentru divorț, pentru care şi făcuse o cerere, in termeni foarte mişcători.

Împăratul rămase ca trăsnit, cînd auzi despre această nouă ispravă a fiului său, căci nu pierduse > încă speranța că Rudolf tot se va împăca cu Ştefa-- rtia. Şi acum căzu ca o bombă ştirea că prințul vrea * să renunțe chiar şi la tron.

Baltazzi lipsise cîtva timp din Viena, aşa că nu 1 cunoştea încă toate amănuntele acestei afaceri. Cînd se întoarse, auzi vorbindu-se multe, totuşi nimeni nu îndrăzni să-i spună pe față tot ce se petrecuse. 1 Cu toate că nu putuse afla nimic lămurit despre întîlnirile dese între Măria şi Rudolf, bănuiala lui crescu din ce în ce mai mult.

între timp venise iarna şi odată cu aceasta sosi şi răspunsul Papei la cererea lui Rudolf de a-i acorda dispensa pentru divorț.

Marele Pontif refuză cu hotărîre învoirea la divorț şi în termeni severi îl îndemnă pe prinț să nu uite de îndatoririle sale.

în ziua de 26 ianuarie 1889, împăratul Frantz â Joscf mai chemă odată — pentru ultima oară — pe prințul Rudolf la dînsul şi în prezența arhiducilor Carol Ludovic şi Albrecht îi făcu mustrări aspre. La vederea bătrînului său tată, care vorbea cu glasul V trcmurînd de emoție, iar pe de altă parte dîndu-şi seama că divorțul nu mai era cu putință, Rudolf se ■ aruncă la picioarele împăratului şi, cu lacrimi în ochi, îi ceru iertare

46

în sufletul lui se mai dădu o luptă aprigă, eînd împăratul îi ceru cuvîntul de onoare că va rupe orice legătură cu baroneasa Măria Vetsera, că se va despărți de prietenii săi de chefuri şi se va împăca cu Ştefania.

Rudolf îşi dădu cuvîntul şi Frantz Josef îl îmbrățişa adînc şi mişcat.

Ziua de 28 ianuarie era o zi neguroasă de iarnă şi zăpada începu să cadă deasă din cer.

Rudolf, care se plimba singur prin apartamentul său, fu cuprins deodată de un dor nebun după Măria şi plecă la Mayerling.

îşi dădea seama că această iubire era însăşi viața lui şi că nu se va putea despărți niciodată de frumoasa fată. El era însă moştenitorul tronului şi i se ceruse cuvîntul de onoare să rupă orice legătură cu dînsa, să ducă mai departe lanțul greu al căsniciei sale cu Ştefania.

Va fi el oare în stare să renunțe la încântătoarea fată, să uite ceasurile de dragoste petrecute cu dînsa la Mayerling ?

In urechile lui suna un glas puternic şi cineva îi striga : „Nu uita că eşti moştenitorul tronului Austriei, că trebuie să te supui îndatoririlor taie şi să uiți de dragostea ta !"

Pe o înălțime din apropierea castelului din Mayerling se opri deodată, căci zărise o făptură feme-iască venind repede spre dînsul prin întuneric.

— Rudolf.. . auzi el un glas pe care îl cunoştea prea bine şi în clipa aceea uită de toate făgăduielile făcute şi nu se mai gîndi decît la ființa căreia îi aparținea toată dragostea lui, care pentru dînsul era viața şi fericirea.

Cu un strigăt de bucurie o strînse pe Măria la piept şi aceasta, tremurînd din tot trupul, îi povesti că fugise iar pe ascuns din casa părintească pentru

46

a veni la el şi a afla chiar din gura lui dacă e adevărat ceea ce spusese Baltazzi mamei sale şi anume că Papa refuzase învoirea la divorț şi că Rudolf făgăduise să se împace cu soția lui.

Măria vorbi cu vocea înăbuşită de o tulburare adîncă şi se lipi de Rudolf, care o cuprinse cu brațul, fără a fi în stare să-i răspundă.

In cele din urmă prințul îşi adună toate puterile şi zise cu tristețe :

— Din nenorocire totul e adevărat, Mărio. Trebuie să ne despărțim pentru totdeauna.

Cu un strigăt de durere Măria se prăbuşi la picioarele lui.

— Atunci omoară-mă, Rudolf ! . . . Viața nu mai prețuieşte nimic pentru mine, fără dragostea ta.

Cu sufletul sfîşiat de durere, arhiducele o ridică de jos şi amîndoi merseră spre castel, unde intrară în apartamentul prințului, fără să fie văzuți de cineva.

Aici Măria dădu frîu liber deznădejdii şi izbucni într-un plîns amar. Zadarnic se străduia Rudolf s-o liniştească. Ea se uita la el cu o privire zăpăcită, nefiind în stare să înțeleagă vorbele lui.

Deodată se auziră de departe rîsete şi muzică. Erau prietenii lui Rudolf care chefuiau în sala cea mare a castelului.

Arhiducele, cuprins parcă de o veselie sinistră, avu o sclipire ciudată în ochi, sări deodată în picioare şi strigă :

— Dacă trebuie să ne despărțim, Mărio, să gustăm cel puțin cea din urmă noapte care ne mai este dat să fim împreună. Hai să mergem şi noi la prietenii mei, pe care voi fi nevoit să-i gonesc mîine de la castel, ca şi pe tine ! . .. Vino să rîdem, să cîn-tăm, să bem ! ...

47

Era oare nebunia care vorbea din gura lui ? . .. Doar îşi dăduse cuvîntul de onoare că va rupe orice legături de dragoste cu Măria Vetsera.

Intrarea prințului şi a baronesei fu salutată cu strigăte de bucurie şi toți ciocniră cupele de şampanie, bînd în sănătatea frumoasei perechi.

Şi atunci începu o adevărată orgie, cum nu mai avusese loc niciodată la castelul de la Mayerling. Se părea că Rudolf voia să-şi înece în şampanie durerea care îi sfîşia sufletul.

După ce îi dădu şi Măriei să bea cîteva pahare, fu cuprinsă şi ea de o veselie vecină cu nebunia. Se lăsă greu în brațele lui Rudolf, uitînd tot ce se petrecea în jurul ei, auzind numai glasul lui care îi şoptea cuvinte fierbinți de dragoste.

Trecuseră astfel cîteva ceasuri, cheful era în toi şi se făcuse tîrziu, cînd se petrecu ceva .. .

3.

In seara aceea baronul Baltazzi veni foarte agitat în locuința surorii sale, şi pe chipul lui se putea citi o nelinişte adîncă, dar şi o hotărîre nestrămutată.

— Unde e Măria ? întrebă el îndată ce intră în casă.

Baroana nu putu să-i spună decît că plecase de mai mult timp şi presupunea că se dusese în oraş pentru a face o vizită unei prietene.

— Minți ! strigă deodată Baltazzi, înfuriat la culme. — E la prințul moştenitor ! De multă vreme m-ați ținut legat la ochi, dar acum ştiu în sfîrşit ce am de făcut pentru a apăra onoarea familiei noastre.

Baroana Vetsera rămase buimăcită şi nici nu fu în stare să-1 împiedice pe Baltazzi de a intra în camera Măriei unde şi găsi o scrisoare pe o măsuță ...

48

Fără cea mai mică şovăire o deschise şi îi citi conținutul, apoi, cu un surîs răutăcios, o întinse surorii sale, care îşi aruncă ochii asupra foii de hîrtie şi deveni palidă ca o moartă :

Măria scrisese numai cîteva rînduri, înainte de a părăsi casa :

„Sînt pierdută, căci Rudolf m-a părăsit. Iubirea lui era totul pentru mine şi fără ea nu mai pot trăi. Răraîneți cu bine şi iertați-mă !"

Baroana se prăbuşi într-un fotoliu şi căzu într-un leşin adînc.

Baltazzi însă, fără a-i mai arunca măcar o privire, ieşi ca nebun din casă, sări în cea dintîi trăsură care îi ieşi în cale şi spuse birjarului să-1 ducă cît mai repede la castelul Mayerling.

Era noaptea tîrziu cînd ajunse aici şi cum spusese că vrea să vorbească cu prințul Rudolf într-o chestiune importantă, i se dădu drumul imediat.

Urcă ca un nebun scara la etajul întîi şi ajunse într-un vestibul de lîngă sala cea mare unde petreceau Rudolf şi prietenii lui.

Pe chipul lui Baltazzi se putea citi o hotărîre sălbatică. Fu întâmpinat de cameristul Loscheck, căruia îi zise :

— Trebuie să vorbesc imediat cu Alteța Sa. Dacă nu-1 vei chema nurnaidecît afară, voi pătrunde cu forța în sală neanunțat.

Loscheck, om bătrîn, îşi dădu seama că nu va avea puterea să-1 oprească, şi-i răspunse politicos:

— Vă rog să aşteptați o clipă, domnule baron. Apoi intră în sală şi se apropie de arhiducele

Rudolf caro, amețit de şampanie, o ținea pe Măria în brațe.

Cameristul îi şopti cîteva cuvinte la ureche, care îl trezi din amețeală. Măria nu auzise ce-i spusese Loscheck amantului ei. Acesta sări în picioare, o rugă pe Măria să-1 scuze cîteva minute şi ieşi în sală, urmat de camerist.

— Ce te-a adus aici, domnule baron Baltazzi ? îl întrebă prințul cu fruntea încruntată.

— Am venit să-mi iau nepoata, care a căzut victimă ademenirilor Alteței Voastre, răspunse Baltazzi, cu mînie. —- Unde e fata ?

Rudolf se făcu palid de indignare.

— Părăseşte imediat castelul, domnule baron, dacă nu vrei să pun servitorii să te dea afară cu forța ! răspunse el.

Baltazzi, cuprins de o furie nebună, nu mai vedea în Rudolf pe prințul moştenitor al Austriei, sîngele i se urcă la cap, se apropie de dînsul cu pumnii încleştați şi îi adresă cele mai murdare injurii.

Schimbul de cuvinte atrase cîțiva domni din sală. Un altul, care de la prima vedere recunoscuse pe Baltazzi, închise repede uşa şi se duse lingă Măria, spre a o împiedica să iasă.

In clipa aceea Baltazzi se clătină pe picioare, căci Rudolf îl lovise peste față cu o cravaşa pe care o găsise întîmplător pe o masă.

— Ticălosule ! .. . zbieră baronul, ca ieşit din minți şi apucînd o sticlă de şampanie vru s-o arunce în capul arhiducelui.

Dar deodată detună o împuşcătură.

Unul din domni — nu s-a putut afla niciodată care din cei de față — îşi descărcase revolverul asupra lui Baltazzi, culcîndu-1 la pămînt în clipa hotărîtoare.

Rudolf rămase cîtva timp înmărmurit, apoi făcu o mişcare din mînă şi zise :

— Duceți-1 de aici. .. repede !

49

Baronul Baltazzi, rănit grav, fu transportat de cîțiva prieteni la Baden, unde încetă din viață la 19 aprilie 1889 de pe urma rănii primite în acea noapte fatală. Pricina adevărată a morții lui nu pătrunse niciodată în public.

Rudolf se întoarse în sală, clătinîndu-se pe picioare, dar se stăpâni din răsputeri, pentru a nu trăda Măriei grozăvia care se întîmplase.

Nimeni n-a aflat vreodată ce s-a petrecut în sufletul lui în acele clipe. îşi călcase cuvîntul de onoare dat împăratului şi, după cum credea el, pricinuise moartea unchiului Măriei.

Cuprins de o adevărată nebunie, îndată ce ajunse iar în sala cea mare, porunci muzicii să cînte şi luînd-o pe Măria de mijloc, începu să danseze. Apoi, pe cînd cei mai mulți din prietenii săi de chef căzuseră amețiți sub masă, o ridică pe Măria Vetsera în brațe şi plecă cu dinsa în apartamentul lui. îndepărtă chiar pe credinciosul său Loscheck care voise să-1 urmeze, apoi încuie uşa în urma lui.

Era noapte. Pe patul cel mare şi somptuos din dormitorul prințului, acesta era cufundat într-un somn adînc, iar lîngă dînsul dormea Măria, singura femeie pe care a iubit-o cu adevărat şi de care trebuia să se despartă pentru totdeauna.

Deodată Măria se ridică şi se uită în jurul ei cu privire rătăcită. Ii trecu prin minte toată viața ei şi marea iubire care o luminase. Mîine totul va lua sfârşit şi nu-i va rămîne decît amintirea acestei nopți grozave.

Se dădu jos din pat, ferindu-se a-1 deştepta pe Rudolf, şi se îndreptă spre masă, de unde luă o geantă mică pe care o adusese de la Viena.

La lumina slabă din odaie, scoase o sticluță, cu un lichid incolor ca apa. Sticluța o luase în după-

50

amiaza acelei zile din casa lui Baltazzi. despre care ştia de mult că se ocupă cu experiențe de chimie şi avea tot felul de otrăvuri. EI nu fusese acasă şi nimeni n-o văzuse cînd luase flaconul etichetat cu un cap de mort.

Măria destupă sticluța şi turnă o bună parte din lichidul alb într-un pahar cu apă care se afla pe măsuța de noapte. Calmă, fără şovăire şi cu privirea ațintită asupra amantului ei care dormea, goli paharul pînă la fund.

Sărmana fată fu cuprinsă de un tremur puternic, aşa că se culcă iar lingă Rudolf şi împreună mîinile.

— SEÎRŞIT —